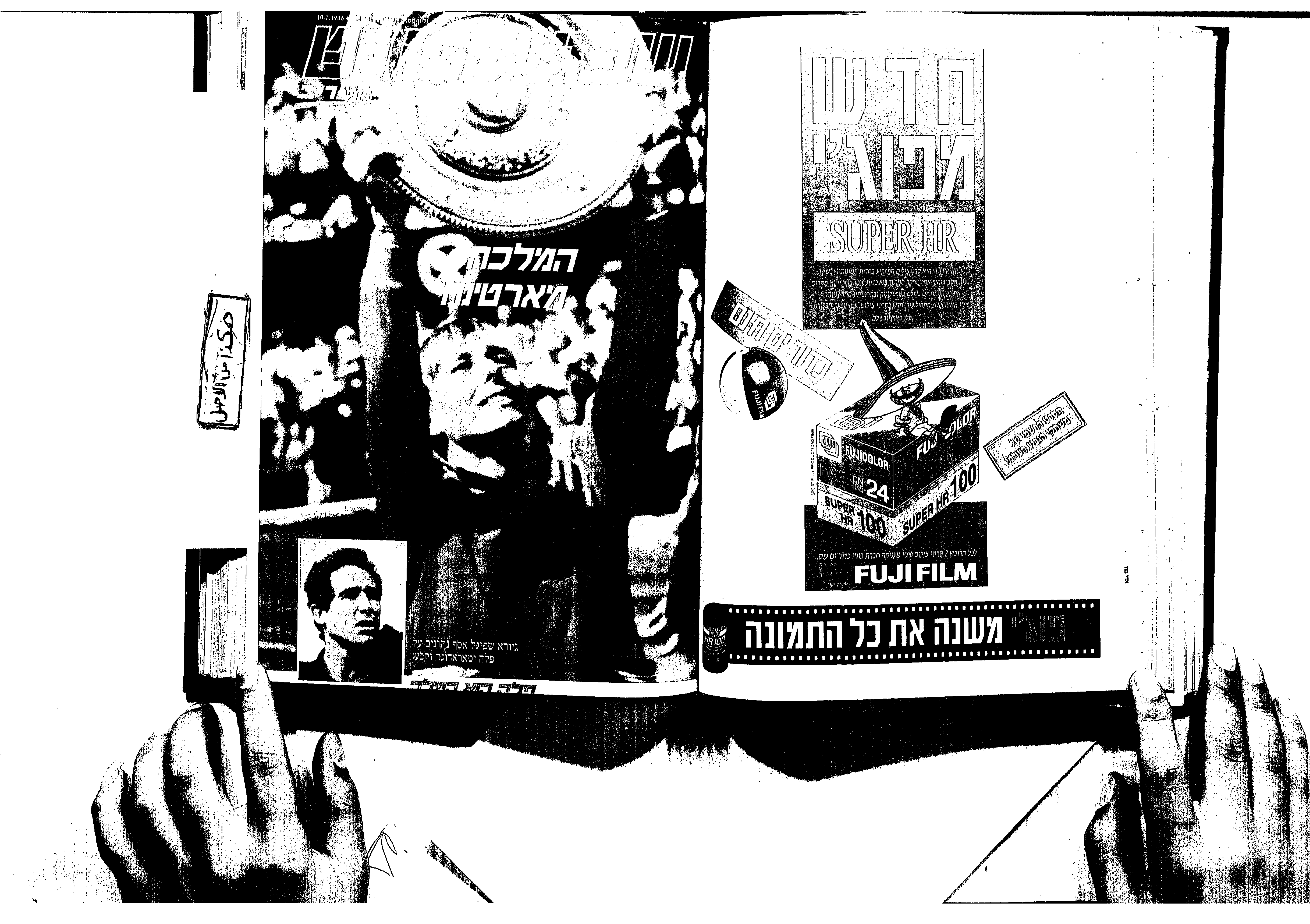

10.7.1986
המלכה מארטינה
גיורא שפיגל אסף נתונים על
פלה ומאראדונה וקבע:
חדש מפוג'י
SUPER HR
לכל הרוכש 2 סרטי צילום פוג'י מעניקה חברת פוג'י כדור ים ענק.
FUJIFILM
FUJICOLOR
SUPER HR 100
24
פוג'י משנה את כל התמונה

אורלי יניב, כפי שצולמה באולפן „מכסיקו 86" בידי יוסי זמיר, „סקופ 80".

כותבים

אני בעד אורלי

למראה הניווט של אורי לוי במשחקי גביע העולם במכסיקו, לא יכולתי שלא להשוות את הופעתו על האקרן לזו של אורלי יניב. ההשוואה, כמובן, איננה במקומה. לא „פייר" להשוות את אורי (או, כל אחד שהופיע על המסך כלילות מכסיקו העליזים) עם אורלי החביבה, שדמותה התינוקית הקרינה בטחון ושלווה בימים סוערים אלה של כדורגל עד לשעות הקטנות.

בכל פעם שאורי העביר את הכדור לאורלי – רווח לי.

רחובות יאיר טל־שחר

★ „שבועספורט" מעניק לקורא יאיר טל־שחר הזדמנות נוספת להתבונן בתמונתה של אורלי יניב.

איפה הימים של דן שילון ?

חכיתי בסבלנות עד לסיום משחקי גביע העולם במכסיקו, למרות שבימים לא מעטים קצרה סבלנותי. הסיבה: שידוריו של נסים קיוִתי. קשה להבין מה היו שיקוליו של מנהל מחלקת הספורט בטלוויזיה להפקיד בידיו אירוע כה מרכזי וגדול. שמעו של נסים יצא בענף האתלטיקה ועליו לשדר משם.

אני ממש מתגעגע לימים שבהם העביר דן שילון שידורים ממכסיקו. קולו היה נעים, הסבריו היו מעטים, הוא נתן למשחק לשטוף ולא שטף לנו את האזניים במלל מיותר.

מעגן אלימלך בנעני

מאזן מכסיקו

התחלתי את המשחקים בגביע העולם במשקל נורמלי של 72 ק"ג. גמרתי אותם עם 76 ק"ג. אני עובר לכדורסל...

תל־אביב יוסף שלמה

השערורייה הגדולה

ישראל רוזנבלט, במאמרו בגליון האחרון ב„שבועספורט", מונה כמה שערוריות שליוו את אירגון משחקי גביע העולם. עד עכשיו אני לא מבין כיצד יכולה חבורה מצומצמת של אנשים – אפילו יהיו אלה ראשי פיפ"א – להוליך את כל „עם הכדורגלנים" שולל.

המסקנה שלי: עסקני כל העולם – ואפילו אלה של ישראל בכלל זה – נותנים יד לכל השערוריות המתרחשות באירגון הגדול המפקח על הכדורגל בעולם.

זאת ועוד: עתון לונדוני פירסם ערב משחק הגמר שממשלת ארגנטינה קנתה את גביע העולם ב־1978 מידי פרו בסכום של 50 מיליון דולאר. אם זה נכון – מדוע אין פיפ"א פועלת בנידון. אם לא – מדוע לא ייתבע העתון הלונדוני לדין.

האם שתיקה פירושה הודאה ?

ירושלים ישראל זיו

רשות השידור: התעלומה הגדולה

מי חכם ויידע את דרכי רשות השידור שלנו. הנה למשחקי מכסיקו בכדורגל, שיגרה הרשות משלחת נכבדת מאוד של אנשי טלוויזיה. גם שלושה אנשי רדיו (ואולי אפילו ארבעה) היו שם. והנה בעוד שהטלוויזיה משדרת ומעבירה משחקים רבים – היו אנשי הרדיו פעילים רק ב„יומנים" של לפני ואחרי המשחקים.

עתה, כאשר אליפות העולם בכדורסל מתקיימת בספרד, שוב שיגרו הטלוויזיה והרדיו אנשי צוות. הפעם הם משדרים סימולטאנית.

שאלתי: אם לא היה צורך בשידורים ישירים ברדיו ממשחקי הכדורגל – מרוע שוגרו לשם אנשים, ומה נשתנה לעומת משחקי הכדורסל מספרד.

תל־אביב עופר גורן

קשה להבין

אינני מבינה עד עכשיו את ההגיון וההבדל שבין כדורגלן בנבחרת ישראל לכדורסלן. הנה אני קוראת על חן ליפין, ארי רוזנברג ועוד כמה מצעירי הכדורסל, ולכל אחד ככר עשרות משחקים בינ־ארציים, בעוד שידוע לכולם שהם לא שיחקו כמספר הזה.

ובכדורגל לעומת זאת, על השחקן לעמול קשה על מנת להגיע ל־20־30 משחקים. מרוע זה כך ?

ס"ת ישראלה גיטל

★ יש הגיון רב בשאלתה של הקוראה ישראלה גיטל, אך המציאות נוגדת, במקרה זה, את ההגיון. כדורסלן ששמו מופיע בטופס המשחק – ואין זה משנה אם שיחק או לא – זוכה ל„משחק" בין־ארצי. שחקני הספסל בכדורגל אינם נהנים מזכות זו. מכאן המספר הגבוה, יחסית, של הכדורסלנים הצעירים שלנו.

טור ראשון

הוויכוח שלא ייגמר

ב־1958 דרך כוכבו של פלה. זה היה בשוודיה והוא אז נער בן 17. כאשר תמה האליפות, התעוררה השאלה: האם טוב פלה מאדאמיר. מיהו אדאמיר ?

אדאמיר היה כוכב ברזיל במשחקי גביע העולם שנערכו ב־1938 בפאריס, הבקיע 4 שערים, כמו הפולני וילימובסקי, בנצחון ברזיל 6–5. המשחק הוגדר אז כ„טוב ביותר בתקופתו". הוויכוח אדאמיר או פלה – נמשך שנים.

היום האיש שבאופנה הוא דייגו מאראדונה. שוב עולה השאלה: פלה או דייגו ?

ב„דיילי מירור" הלונדוני, מיום 27 ביוני, ניתח כדורגלן העבר של אנגליה, ג'ימי גריבס (בצילום לעיל), את תכונותיהם המיוחדות של פלה ומאראדונה. בחלקו ציונים לכל אחד ב־10 תחומים שונים במשחק, הגיע למסקנה: פלה, עם 90 נקודות, הוא עדיין המלך. למאראדונה העניק גריבס 88 נקודות.

ביקשנו מגיורא שפיגל, כדורגלן עבר מצויין במכבי ת"א ובנבחרת, וכיום מנהל הפועל פ"ת, להשוות נתונים משלו לגבי יכולתם של שני הכוכבים. לא נמסר לו אילו ציונים העניק גריבס.

מסתבר שגיורא הגיע למסקנה דומה: פלה הוא המלך, אם כי במניין הנקודות היה גיורא נדיב מגריבס. פלה קיבל 94 נקודות, לפני מאראדונה 92. ההשוואה – בעמ' 9–11.

בשער: מארטינה נאוורטילובה, הצ'כית שגלתה לארה"ב: השבוע זכתה בתואר השביעי והחמישי ברציפות בווימבלדון.

שבועספורט

עורכים:
אלכס דורון
משה לרר

צלם: עדי אבישי
עיצוב גרפי: שפי דגן

מודעות: גילה שניידר
טלפון: (03)439442

ISSN 0334-7877

הם באו מארבע קצוות תבל. מריו־ד ז'ניירו ומבואנוס־איירס, מסיאול, ראבאט ופאריס. הביאו עמם דגלים לאומיים, כרזות וצעיפים בצבעי מולדתם. הם באו למכסיקו בקבוצות וביחידים, במטוסים, אוטובוסים, אניות, מכוניות פרטיות וגם ברגל ובאופניים.

לא חשוב כיצד הם מכנים את עצמם, לא חשוב באיזו שפה הם מדברים. הם מוכרים לחובבי הספורט הפופולארי ביותר בעולם: הכדורגל. הם באו למונדיאל כדי לעודד את נבחרתם. נוכחותם, בעיקר כשנראו בקבוצות, היתה ברורה מאוד – כאילו מדובר במין מסיבת ענק שבה תועלו כל הרגשות, כל התשוקות והמאוויים למטרה אחת: רצון לראות הצגה משכנעת.

בארגנטינה, פאראגוואי ואורוגוואי הם נקראים „הינצ'אס". בברזיל קוראים להם „טורסידה", באיטליה „טיפוזי", בספרד „פורופוס". הגרמנים מכנים אותם „שלאכטנבומלר". באנגליה טוענים שהם „חוליגנים", ביריוני כדורגל – וכך כינתה אותם העתונות במכסיקו. במכסיקו הם „פוראס", ואילו בדנמרק יצא שמעם למרחקו כ„רוליגנים". מיליונים כמותם יש בעולם.

הם אינם מחפשים רק כדורגל טוב. הם, למעשה, משתתפים בחגיגה, למרות שהם יושבים ביציע ולא רצים, בועטים או מזיעים באליליהם שעל הדשא. זו חווייה כלל עולמית, שהסופר המכסיקני אוקטאביו פאז הגדירה כ„פולחן התחדשות קולקטיבי".

החגיגה התקיימה במקומות שונים מגוונים. בגואדלחארה, שם ראו בברזיל את „הנבחרת שלנו"; בפואבלה היפה, שם התארחה איטליה; בפרבר המוזנח של מכסיקו־סיטי, הידוע יותר כ„נזה"; בעיר התעשייה הצפונית מונטריי, „גהינום של חום ולחות", שם התארחה אנגליה כאשר בני המדבר ממרוקו הדהימוה.

אך מעל לכל, היתה החגיגה בעיקר במכסיקו־סיטי, באיצטדיוניה „אצטקה" ו„אולימפיקו". לפני ואחרי כל משחק שבו היתה מעורבת הנבחרת המקומית. אלפי אנשים, בכל גיל, השתתפו בקרניבל, פרצו לרחובות וחגגו עד עלות השחר. קרית השמחה הראשית היתה ב„סונה רוסה", האיזור הוורוד שבמרכז העיר.

הגרעין של חבורת המעודדים מארגנטינה, למשל, היתה כנופיה מבוקה ג'וניורס. זיהו אותה מיד בכל יציע. אנשיה היו עטופים תמיד בכחול־צהוב ונשאו כרזות ענק של מועדונם הפופולארי. במשך 90 דקות, בכל משחק, הם תופפו ללא הפסק על תופיהם ופחיות – כדי ליצור אפקט של היפנוט. היתה לידם חבורה של נודדים שהגיעה מארץ־האש, טיירה דל־פואגו, שבקצה הדרומי ביותר של יבשת דרום אמריקה. מסתבר שהיו בדרכם לא־לסקה...

הברזילים החלו לרקוד זמן רב לפני כל בעיטת פתיחה של כל משחק. היו ביניהם נשים יפהפיות, צעירות וגם קשישות. הן נעו ביציע לצלילי מוסיקת הסמבה שהשמיעה להקת נגנים. היו ביניהם כאלו שצבעו את פניהם בירוק, אחד מצבעי הדגל הלאומי של ברזיל.

בין האוהדים נראו אפילו כמה חובבי כדורגל מב־ריה"מ. הם היו בי־ציעים ל א

פחות נלהבים מיריביהם הקאפיטאליסטים. חבורה רעשנית של גברים סובייטים, רבים מהם חשופי חזה, עניבותיהם על המתניים וממחטות משמשות להם במקום כובעים להגנה מפני השמש. כל שער סובייטי לווה בקריאות עידוד מחרישות אוזניים.

הבלגים, שנבחרתם קמה לתחייה אחרי פתיחה איטית ומאד לא משכנעת, נאלצו להתגבר על בעיות־לשון. והיו אלה חובבי הכדורגל שהצליחו במה שלא עלה בידי הפוליטיקאים שנשארו בבית. דוברי הפלמית שביניהם, שבדרך כלל נשמעים ביציע בצעקתם המפורסמת „בלגה" ודוברי הצרפתית הקוראים „בלז'יק", החליטו לראשונה לקרוא לנבחרתם, כמו הספרדים „בלז'יקה" וזה הלך לא רע.

המכסיקנים שרו־צרחו, ברחובות ובכל מקום: „אילה בין, א־לה באו, א־לה בים, בום בה; מ־חי־קו, מ־חי־קו, רה, רה, רה". נשיא מכסיקו, מיגל דה־לה־מדריד, ואשתו פאלומה, הצטרפו בקריאה לעוד 114,600 שנאספו ב„אצטקה" לאחר נצחון מכסיקו על בולגריה...

הדנים החביבים, הידידותיים־לכל, צעדו ברחובות הערים מכסיקו כשהם לבושים באדום, פניהם נצבעו ריבועים של אדום־לבן – צבעי הדגל הלאומי.

יומיים לפני המשחק בין אנגליה לארגנטינה, ניתקלו ארבעה חובבי כדורגל אנגליים בשלושה עתונאים ארגנטינים, במסע דה בעיר התחתית של מכסיקו־סיטי. כאשר הזכיר אחד העתונאים את מלחמת פוקלנד והחל לדבר על „מהדורה שניה של אותה מלחמה", השיב לו אחד האנגלים: „שמע, זה בסך הכל משחק כדורגל..." האנגלי שחבש כובע מצחייה בצבעי הדגל האנגלי, עזב מיד את המקום והעיר: „הלוואי שהטוב ביותר ינצח..."

בעוד שאנגלים וארגנטינים רבים ניסו לגמד את ההי־ ב ט הפו־ לי־

טי שליווה את העימות הספורטיבי הזה, לא עשו כך הספרדים. הם היו נתונים במהלך המונדיאל בעיצומה של מערכת בחירות כלליות – ורבים מאוהדי נבחרת זו נתנו ביטוי לדעתם, שכוכב הנבחרת, אמיליו בוטראגניו, היה מצליח יותר מכל פוליטיקאי אחר. הם הציעו ש„בוטרה", העייט, ייבחר לנשיא – ולשם כך אף חיברו שיר קיצבי בנוסח: סֶה סיינטָה, סֶה סיינטָה: בוטראגניו פרסידֶנטָה"... ■

בארגנטינה, בפאראגוואי ובאורוגוואי הם נקראים „הינצ'אס". בברזיל קוראים להם „טורסידה", באיטליה „טיפוזי", בספרד „פורופוס". הגרמנים מכנים אותם „שלאכטנבומלר", באנגליה טוענים שהם „חוליגנים", ביריוני כדורגל – וכך כינתה אותם העתונות במכסיקו. במכסיקו הם „פוראס", ואילו בדנמרק יצא שמעם למרחקו כ„רוליגנים". מיליונים כמותם יש בעולם. אלה הם האוהדים. בלעדיהם – אי אפשר.

DANMARK

לראשונה — קובה

נכנ קובה באולימפיאדת 72', דופוטו הרדה. לאחר 12 שנה (מ־1968 ועד 1980), פרש בטקס חגיגי והשאיר חלל ריק בנבחרת

מרדכי רוזנבלום, שליח „מעריב" בספרד

בהאוואנה עדיין זוכרים את חמש השנים הגדולות של הכדורסל הקובני. מ־1970 עד 1975. „תור הזהב" של הכדורסל, הם קוראים לעידן הזה כארצם של פידל קאסטרו ואלברטו חואנטורנה: מקום שלישי במשחקים האולימפיים של מינכן 72'; מקום רביעי באליפות העולם של 1974 בפורטו־ריקו; מקום שני בפסטיבל הכדורסל שנערך בפרו ב־1973 ומקום שני במשחקים הפאן־אמריקניים. הערב באל־פרול שבספרד, מתייצבת קובה, לראשונה, נגד ישראל ב„מונדובאסקט 86'".

„בשנים האחרונות ירדה קרנו של הכדורסל הקובני", אומר אובידו דוקסנה האוולאר, ענק שחור ששיחק בעבר במדי נבחרות הנוער והבוגרים של קובה וכיום פרשן כדורסל. „הירידה ברמה באה עקב זלזול בנוער ובעבודה המקצועית לקידום הכדורסל", הוא מוסיף.

„אתה אולי לא זוכר את השמות הללו – רפאל קניראס, תומאס הררה, מיכאל קלדרון והכוכב הגדול מכולם, פדרו צ'אפי, ששיגע את כל קובה במבצעיו הגדולים". כאשר הוולאר נזכר בהם הוא מתלהב ועיניו השחורות מבריקות. ניכר שכולו הנאה.

קידום הכדורסל

גם פאוסטו טריאנה, אף הוא פרשן כדורסל שבא לכאן מקובה, נלהב, אבל אומר: „לכם בישראל, כך שמענו, יש הרבה כוכבים כאלה במשך כל השנים האחרונות. מיקי ברקוביץ' למשל. שמענו עליו הרבה נקבה. אנחנו גם יודעים על האמריקנים הרבים המשחקים בישראל. זה חשוב מאד לקידום הכדורסל. אין כמו הכדורסל האמריקני", ציין טריאנה.

אין מקצוענות בקובה, טרחו השניים להדגיש שוב ושוב. „כל השחקנים הם חובבנים אמיתיים. סטודנטים ומורים לחינוך גופני", אמרו. וממה הם מתפרנסים? מי דואג להם? - הקשיתי.

„ובכן, רוב השחקנים עובדים באירגונים, מכונים ומשרדים ממשלתיים ומקבלים משכורת כמו פקידי ממשלה"

וזוהי חובבנות? – פאוסטו מחייך: „מהי חובבנות בימים אלה? מעט מאד ספורטאים בעולם עונים היום על הקריטריונים של חובב אמיתי מטעם הועד האולימפי. אבל אני יכול להבטיח לך דבר אחד. אצלנו הכדורסלנים לא מקבלים משכורת כמו באיטליה, בספרד או בישראל..."

פאוסטו הזכיר את הועד האולימפי. לקובה יש כיום סגן נשיא לועד האולימפי שלה, שהוא אחד האתלטים המפורסמים ביותר בעולם: חואנטורנה, שכבש בסערה את אולימפיאדת מונטריאול.

„חואנטורנה הוא גם סגן נשיא המכון הקובני לספורט ולחינוך גופני", הוסיף פאוסטו.

ושוב על הכדורסל בקובה: „יש אצלנו חובבי כדורסל רבים. אבל מאז ירדה הרמה, ירד גם מספר הצופים. למשחק טוב, למשל בין ויז'ה קלארה, שהיא עתה הראשונה בטבלה, לבין סנטיאגו דה קובה, השניה, באים כ־2000 צופים, לא יותר. אומנם, הרמה של הנשים בכדורסל שלנו גבוהה ולקובה אחת מנבחרות הנשים הטובות בעולם – מ.ר.), אך כולם מעדיפים כדורסל גברי", אומר פאוסטו.

איזו נבחרת תתמודד איפוא הערב עם ישראל, בפרול?

פאוסטו: „נבחרת עם פוטנציאל, אך נבחרת חלשה משלכם. הבעיה הגדולה שלנו היום היא חוסר היציבות. אתה לא יכול לדעת אצלנו, מה יילד יום... למה לצפות מהשחקנים שלנו. ערב אחד הם מסוגלים לשחק כמו גדולים ובערב השני – כטירונים..."

להקה שחורה

קובה הגיעה לפרול מטורניר בין־לאומי שהתקיים בסנטיאגו שברפובליקה הדומיניקנית, שם סיימה במקום השלישי אחרי פנאמה ופורטוריקו. „זה אומר שהכדורסל שלנו עדיין איננו טוב כפי שהיינו רוצים", אמר אובידו והוסיף מיד: אך הכדורעף הקובני הוא 'משהו'. לא בחינם נחשב לאחד הטובים ביותר בעולם.

שני בני־שיחי חזרו והרגישו כי כל שחקן קובני הרוצה לצאת ולשחק במדינה אחרת, רשאי לעשות זאת. „אבל אין לנו היום כוכבים גדולים כאלו שמדינות אחרות, מפותחות בכדורסל, יהיו מוכנות להשקיע בהם. הגדולים יכולים להישאר בקובה ולחיות טוב", הסביר אובידו.

האמת היא, שכאשר עולים שחקני קובה על המגרש, לקול תשואות הקהל, נדמה לרגע כי מדובר בקבוצה אמריקנית שחורה, שבתוך דקות מעטות תתחיל להלהיב במבצעי כדורסל גדולים. אבל האמית היא כפי שביטאו אותה שני עמיתי: קובה של מונדובסקט 1986, איננה קובה של מינכן 1972 או של אליפות העולם 1974.

מכסיקו 86' מא' עד ת'

בועז ביסמוט

העולם כולו המתין בכליון עיניים לחודש יוני – חודש בו נפגשו 24 נבחרות למשחקי מכסיקו 86'. אבל גם הוא כבר חלף עבר לו. רומה שמתחילים כבר להתרגל לאופת העולם החדשה, ארגנטינה. אט אט שבים החיים למסלולם הרגיל. הולכים לישון בלי מאראדונה ופלאטיני, אך ממשיכים להיזכר שוב ושוב באירועים המרתקים. אמרנו כבר שהי־29 ביוני נתלש כבר מלוח השנה שלנו, אך מן הראוי לעשות קצת סדר בעניינים. הכנו לסיכום סרק בשם „מונדיאל 86' – מא' ועד ת'".

א (1) ארגנטינה. חניכיו של קארלוס בילארדו זכו בגביע העולמי. לפני 8 שנים היתה זו החבורה של לואי סזאר מנוטי שהביאה לארגנטינה את הכתר. במכסיקו, סחף כוכב־על בדמות דייגו ארמאנדו מאראדונה, עם עוד 10 שחקנים שאפתנים נוספים, את ארגנטינה לפיסגה העולמית. תחת שרביטו של מאמן זהיר, ששם דגש על הקו האחורי של נבחרתו, זכו ארגנטינים במונדיאל ב־6 מתוך 7 המשחקים. רק פעם אחת נפרדה אלופת העולם בתיקו וזה היה במשחק עם אלופת העולם היוצאת איטליה (1–1). ארגנטינה אף כבשה את מספר השערים הרב ביותר באליפות: 14.

(2) איטליה. במשך ארבע שנים החזיקה ה„סקואדרה אזורה" בגביע העולם. במכסיקו שילב המאמן הוותיק אנזו בירזוט שחקנים צעירים (ג'וזפה גאלדריסי וסרנגרו דה־נאפולי) שתפסו את מקומם של פאולו רוסי ומארקו טארדלי הוותיקים. בשלב המוקדם עוד הצליחה איטליה ליצור את הרושם שהיא „תלך עד הסוף", אך אז בא משחק שמינית־הגמר נגד צרפת (0–2) ואיטליה בחוץ!

ב בוטראגניו. „העיט" (אל־בוטרה) – כך מכונה בארצו חלוץ נבחרת ספרד וריאל מדריד אמיליו בוטראגניו שכבש חמישה שערים במונדיאל. ארבעה מהם נכבשו במשחק שמינית הגמר נגד דנמרק (5–1). יוזביו מפורטוגל היה הכדורגלן האחרון שכבש רביעייה במשחקי אליפות העולם. זה היה במשחקי לונדון 66'. בוטראגניו בן ה־23, שיחזור כאמור את המבצע המזהיר. לא פלא שיש לו כיום את החוזה „השמן" ביותר בליגה הספרדית.

ג גואדאלחרה. באליפות העולם הראשונה שהתקיימה במכסיקו ב־1970, אהבה ברזיל את המגרש בגואדאלחרה. היה זה המקום שממנו צעדה ברזיל בביטחה לעבר תוארה השלישי ב־12 שנים. 16 שנה חלפו ושוב ברזיל בגואדאלחרה, הפעם בשלב רבע הגמר מול אלופת אירופה צרפת. הסוף ידוע. צרפת ניצחה בבעיטות עונשין וברזיל חזרה הביתה.

ד דנמרק. לאחר פתיחה מהממת, שבה זכו הדנים בשלושת משחקי הבית המוקדם, כולל ניצחון על הפינאליסטית מערב גרמניה 2–0, הפכו הדנים למועמדים רציניים לתואר. בשמינית הגמר המתינה להם ספרד. איש לא ציפה שסרבן־אלקיאר לארסן, מיכאל לאודרופ, יספר אולסן ושאר החבורה שהכיסה את אורגוואי 6–1, תובס 1–5 בידי ספרד...

ה הוגו סאנצ'ז. חלוץ נבחרת מכסיקו הפך, ודווקא במגרשו הביתי, לאחד המאכזבים ביותר במונדיאל. מלך השערים של ספרד, כמדי ריאל מדריד, נחשב בעיני הציבור המכסיקני לאליל. רבים ציפו ל„הופעה פרטית" שלו, אך הוא איכזב. במאזנו רק רק שער (נגד בלגיה). אכזבה נוספת: החמיץ כדור 11 מ' בדקה ה־89 למשחק עם פאראגוואי. שני הכרטיסים הצהובים, שהושיבו אותו על הספסל למשחק אחר – גם הם לא הוסיפו לו נחת...

ו ואלדאנו. ארבעה שערים כבש במהלך המשחקים החלוץ הארגנטיני חורחה ואלדאנו. שערים אלו היו תרומתו הפרטית לזכייתה של ארצו בגביע. דאג לכך שלא ישכחו בגלל שני אירועים. האחד – שערו החשוב, בגמר, שהעלה את ארגנטינה ליתרון 2–0 בפתיחת המחצית השניה: השני – ההחמצה הגדולה מול השער הבלגי החשוף בחצי־הגמר, ממסירה מדודה של דייגו מאראדונה...

ז זאכי באדו. אפשר להצביע על שוער נבחרת מרוקו כאח־אי הישיר להצלחה הרבה של נבחרתו. מרוקו היתה לנבחרת האפריקנית הראשונה שהעפילה לשלב השני במשחקי המונדיאל. זאכי באדו נכבע רק פעמיים בארבעה משחקים. אחד השערים היה האכזר מכולם: בדקה ה־88 למשחק בשמינית הגמר עם גרמניה. כדור עונשין של לותר מאתיאוס קיפץ על הרשא, היטעה את זאכי וחדר פנימה. השוער המרוקני לא הסתיר במהלך המשחקים את שאיפתו להיות בין השוערים הטובים בעולם. יכולתו במונדיאל הוכיחה שיש לשאיפותיו על מה להתבסס.

ח חוסה באטיסטה. 53 שניות בלבד שיחק מגן נבחרת אורוגוואי, חוסה באטיסטה, במפגש הקובע מול סקוטלנד (0–0). פגיעה קשה של האורוגוואי בסטיב גורדון סטראכן – אילצה את השופט הצרפתי ג'ואל קיניו לשלוף לעברו את הכרטיס האדום. כך הפך באטיסטה למורחק המהיר ביותר בתולדות המונדיאל.

ט טיגאנה. הקשר שחום העור הנמרץ של נבחרת צרפת, לא הסתיר את אכזבתו הרבה עם סיום משחק חצי הגמר שבסיומו הודחה נבחרתו על ידי מערב־גרמניה (2–0). ז'אן טיגאנה המתוסכל לא נינש אפילו ללחוץ את ידי הגרמנים ולברכם. „אמתין שנתיים, לאליפות אירופה, כדי לגמול להם", אמר.

י יארמצ'יק. ברית־המועצות הלהיבה את העולם בשלב המוקדם. נצחונה המשכנע על הונגריה (6–0) העניק לה ציון גבוה. הנבחרת האדומה הציגה כדורגל מהיר ופתוח, כהרכב שהתבסס על קבוצת דינאמו קייב, מחזיקת גביע אירופה למחזיקות־גביע, ונחשבה למועמדת ליטפס לשלבים הגבוהים. אך גם היא כשלה כבר בשמינית הגמר, כאשר הבלגים היוו עבורה תחנה אחרונה. הכדור, מבעיטה של הקשר איבן יארמצ'יק, שנהדף במשקוף השער הבלגי לקראת סיום המשחק, כאשר התוצאה היתה 2-2 במועד החוקי – שיקפה את התיסכול של הרוסים, שנוצחו 3–4.

כ (1) כדורגל. המסר של הכדורגל במכסיקו 86' היה כדורגל טאקטי עם הרבה שחקני קישור. הנבחרות ששיחקו בצורה זהירה, עם משמעת טאקטית במגרש, היו אלו שהצליחו. שתי נבחרות ששיחקו בסגנונות שונים במונדיאל היו מערב־גרמניה ודנמרק. דנמרק, במשחק פתוח ומשוחרר, גברה על גרמניה 2–0 ואף גם הפסידה לספרד 1–5...) ואילו הגרמנים, עם המשמעת הטאקטית שלהם, היו אלה שהעפילו למשחק הגמר.

(2). כאשר מדברים על כדורגל אי אפשר שלא להזכיר את השערים, שהם בעצם מטרת המשחק. באליפות העולם במכסיקו נכבשו 132 שערים, ממוצע 2.53 שערים למשחק.

(3). באופן כללי ניתן לומר ששוב הוכח, מעל לכל ספק, עד כמה הכדורגל הינו הספורט הפופולארי בעולם. ראינו כיצד המונדיאל ריתק עולם שלם במשך חודש ימים.

ל לינקר. לאחר פתיחה צולעת – התאוששה אנגליה ואף זכתה בשני נצחונות מרשימים: 3–0 על פולין ו־3–0 על פאראגוואי. גארי לינקר כבש בשני המשחקים חמישה שערים ושער נוסף במשחק ההפסד לארגנטינה ברבע הגמר (2–1). ששה הסערים העניקו לו את תואר מלך השערים של המונדיאל ו...חוזה מצויין (3 מיליון ליש"ט) בקבוצת ברצלונה.

ארגנטינה: בכל משחק – שלושה בעקבות אחד (מאראדונה)

מ מאראדונה. ללא ספק הסיפור הגדול של המונדיאל. דייגו ארמאנדו מאראדונה התגלה במכסיקו כמלך הכדורגל של העשור. ה„קפטן" הארגנטיני בן ה־25, הצעיד את נבחרתו לכתר העולמי. משחקו היה גאוני, ערמומי ויעיל ביותר. חמישה שערים כבש באליפות. את הצמדים שלו במשחקים עם אנגליה ובלגיה, ירצו בוודאי חובבי הכדורגל לראות שוב ושוב (ואפילו את שער־היד נגד אנגליה...). דייגו ארמאנדו היה השחקן הראוי מכולם להניף את גביע פיפ"א באיצטדיון האצטקה בצהרי היום של ה־29 ביוני 1986.

נ נגרטה. אם הזכרנו את הוגו סאנצ'ז כשחקן שאיכזב במכסיקו, הרי שבנבחרת זו דאג לאזן את המצב שחקן התגלית מנואל נגרטה. שחקן הקישור המכסיקני אף כבש את השער היפה ביותר באליפות. היה זה שער־המספרת שלו נגד בולגריה בשמינית־הגמר, בזכותו ייזכר לזמן רב.

ס סקוטלנד. גם הפעם העפילה הנבחרת הסקוטית למונדיאל ושוב כשלה כבר בשלב המוקדם. זה קרה בגרמניה ב־74', נמשך בארגנטינה 78', וחזר על עצמו בספרד 82'. השיגרה לא נשברה גם במכסיקו 86'... סקוטלנד הוגרלה לבית הקשה ביותר, יחד עם גרמניה, דנמרק ואורגוואי. כל השלוש העפילו לשלב הבא. סקוטלנד, שהגיעה אחרונה למכסיקו – חזרה הביתה ראשונה.

ע עונשין מ־11 מ'. הרבה דובר במכסיקו על השיטה שבה נקבעו המנצחות במשחקים שלא הוכרעו בתום 120 דקות. כולם יזכרו את הבעיטות מן הנקודה הלבנה. כולם יזכרו עד כמה אכזרי היה לראות את צרפת נכנעת למערב־גרמניה בספרד 82' בדו־קרב שכזה. הפעם, במכסיקו – היו הצרפתים על הצד שניצח (את ברזיל). רבים דיברו נגד השיטה, אך לכלל הצעה אחרת – טרם הגיעו. שני אנשים שבכל זאת צידדו בשיטה היו מאמן מערב־גרמניה פרנץ בקנבאואר ונשיא פיפ"א ז'וזאו האבלאנז'. לדבריהם – זוהי שיטה „הגונה" יותר מאשר הטלת מטבע...

פ פלאטיני. זה היה צריך להיות המונדיאל של מישל פלאטיני. אך הוא לא היה. וגם במשחק על המקום השלישי נגד בלגיה לא שותף. „קפטן" נבחרת הטריקולור הגיע למכסיקו כאשר שמו הולך לפניו. הצרה היתה שהוא לא הצליח להצדיק את השם. שני השערים אותם כבש לא מנעו ממנו את „הכבוד" להיות שותף ברשימת המאכזבים. במכסיקו הוא גם החמיץ, לראשונה בקריירה שלו, כדור עונשין מ־11 מ', אבל זה לא מנע מצרפת להדיח את ברזיל.

צ צופים. 2,441,731 צופים חזו במשחקי המונדיאל במהלך 52 המשחקים ב־12 מגרשים. שיא צופים חדש. בספרד, לפני ארבע שנים, נכחו במשחקים רק כמיליון ו־700 אלף צופים. האיצטדיון בעל הקיבולת הגדולה מכולם: אצטקה, במכסיקו־סיטי, קרוב ל־115 אלף.

צופים: שיא־מונדיאל נקבע במכסיקו. נחמא־פורתא למארגנים

ק קילוגרם. החום והלחות במכסיקו סייעו רבות לכל מי שרצה להפחית כמות שומן מיותרת מגופו. המונדיאל היווה „מכון הרזייה" מצוין לכדורגלנים רבים. הבלגי סיליס בכמט והצרפתי ז'אן טיגאנה איבדו שלושה ק"ג ממשקלם במהלך שהותם במכסיקו.

ר רומניגה. „קפטן" נבחרת מערב־גרמניה, קארל־היינץ רומניגה, הגיע למכסיקו אחרי פציעה קשה. הוא לא שולב בהרכב בתחילת הטורניר, אך במשחק הגמר שותף בכל 90 הדקות ואף כבש את השער הראשון שצימק את יתרון ארגנטינה ל־2–1. בתנאים שנוצרו – בעיות פנימיות בנבחרת והתאוששות מפציעה קשה – בוודאי מרוצה רומניגה ממדליית הכסף שלו במכסיקו.

ש (1). שיטה ושיפוט. שיטת המשחקים במכסיקו לא דמתה לזו של המונדיאלים הקודמים. 24 נבחרות חולקו לשישה בתים, כאשר מכל בית העפילו לשמינית הגמר שתי הראשונות, ועוד ארבע הנבחרות שתפסו מקום שלישי ואשר השיגו את התוצאות הטובות ביותר. בשמינית הגמר החלה שיטת ה„נוק־אאוט". המנצחת – ממשיכה: המנוצחת – חוזרת הביתה. בגלל שיטת זו – מצאו עצמן שתי נבחרות שהיו בראש הבית המוקדם (דנמרק וברית־המ"מ) בחוץ כבר בשלב שמינית הגמר. לקראת אליפות העולם הבאה, בעוד ארבע שנים באיטליה, מדברים כבר על שינוי השיטה וקיצור ימי המשחקים מחודש ל־23.

רומניגה: בכוורת הנסיבות צריך להיות מרוצה מה„כסף"

(2). השיפוט במכסיקו היה באופן כללי טוב, אך לא ניתן לומר שהיה נקי מטעויות. „הגריל" לעשות השופט התוניסאי עלי בנאקר שאישר את שער־היד של מאראדונה בדו־קרב המפורסם שלו עם פיטר שילטון. גם האוסטרלי כריסטופר באמברידג' שגה כאשר לא אישר שער חוקי של הספרדים במשחק נגד ברזיל. השופט האנגלי ג'ורג' קורטנאי שרק 80 פעם (!) במהלך המשחק מכסיקו – פאראגוואי והשופט הצרפתי ג'ואל קיניו שבר את השיא העולמי בהרחקת שחקן בזמן הקצר ביותר (55 שניות).

שיפוט: ציון „טוב" כללי, לא נקי משגיאות

ת תיס. מאמנה של בלגיה, גי תיס, הוא כוודאי אחד המאמנים המאושרים שחזרו מן הטורניר הביתה. המאמן הבלגי שילב צעירים רבים בנבחרתו חסרת היומרות, והוביל אותה עד למשחק על המקום השלישי נגד צרפת (2–4 בהארכה). בלגיה שיחקה יותר דקות־משחק מכל נבחרת אחרת. היו לה שבעה משחקים, כמו לארגנטינה, גרמניה וצרפת, אך בנוסף היו לה גם 90 דקות הארכה. בסך הכל – 720 דקות משחק! ■

קו ההגנה האחרון

נרי פומפידו. התקשורת לא אהבה אותו.

טוני שומכר. „אשם" בגמר.

בדו־קרב בעיטות מ־11 מ', הם ניצבים יחידים מול הבועטים והכדור. כמה מהשוערים במונדיאל 86' כבר קנו להם מקום ב„כותל המזרח" של המשחק ונחשבים לעילית של שחקני הכדורגל בעולם.

שלושה מארבעת שוערי חצי־הגמר במכסיקו – הבלגי ז'אן־מארי פפאף, הצרפתי ז'ואל באטס והגרמני הארלד („טוני") שומאכר – מילאו תפקידי מפתח בעליית קבוצותיהם לחצי־הגמר, אחרי מאבקי רבע־הגמר הסוערים, שהוכרעו בבעיטות 11 מ'. רק נרי פומפידו, של ארגנטינה, עשה את זה ב„דרך מאראדונה". נבחרתו לא נזקקה להארכה במשחקה עם אנגליה (2–1).

ז'אן־מארי פפאף נזקק לשם־כך למבצע הצלה אחד בלבד. „ידעתי שעלי לעצור בעיטת 11 מ' אחת", אמר השוער בן ה־32. „הייתי בטוח שכל שחקני נבחרתי יבקיעו שערים בבעיטות הללו". והוא צדק. די היה בבלימת הכדור של חוזה אלוי אולייה מספרד, הבעיטה השניה בסידרת ה־11, שהספיקה לנצחון 4–5. פפאף צדק גם בהנחה השנייה שלו: כל החמישייה הבלגית לא החטיאה את הרשת הספרדית.

„הייתי גדול במשחק הזה", התמיא לעצמו השוער ולא ניסה כלל להסתיר את בטחונו העצמי. פפאף היה עמוד השידרה של הנבחרת הבלגית המפתיעה, שבסיבוב הראשון הציגה כדורגל מאוד בינוני ועלייתה לחצי הגמר היתה אירוע היסטורי מבחינתה. ההיסטוריה נעצרה, כידוע, ברגליו של מאראדונה...

פפאף ניצב בשערה של בלגיה כבר חמש שנים, אך הפך למקצוען רק לפני ארבע. בעונה האחרונה עשה את ה„דאבל" במדי ביירן מינכן ממערב־גרמניה.

„הושמעו קולות שכבר עבר זמני. כאשר אתה שומע הערות כאלו, במצב נפשי מסויים – תיסכול, אכזבה, תקופה של פציעה – הן הולמות בראשך ללא הפסק. אתה מוטרד מהן", אמר פפאף והתכוון לסידרת הפציעות שלו, שגרמו לקירקועו למשך תקופות ארוכות. „ערכו של ספורטאי נמדד כאשר הוא מתמיד במאמץ וביכולתו לחזור לעצמו במהרה, לאחר תקופה קשה", הדגיש.

★ ★ ★

ג'ואל באטס, שוערה של האלופה הצרפתית „פאריס סאן־ז'רמן", מיקד עיניו בכל בעיטה ברזילית בדו־קרב הגדול. הוא ביצע תריסר הצלות מרהיבות במשחק הזה; התעלה על עצמו כשבלם כדור 11 מ' של זיקו במהלך 90 הדקות הרגילות, אחר־כך, בסידרת בעיטות ההכרעה הציל גם כדור מרגלי סוקראטס, שבעט ברשלנות מן הנקודה הלבנה. כדור אחר, של ז'וליו סזאר – נעצץ במשקוף.

„יש הרבה מאוד הערכות בדו־קרב של בעיטות 11 מ'; על השוער להיות בר־מזל ועם הערכה נכונה", אמר באטס, 29, שוערה של צרפת מאז 1984 ומי שסייע לה לזכות בכתר האירופי.

רצה הגורל והוא איבד לא מעט מיוקרתו בחצי־הגמר, כאשר נכנע לבעיטה של הגרמני ברמה, כבר אחרי 10 דקות. במשחק על המקום השלישי החליפו, לראשונה בטורניר, אלברט רוסט.

★ ★ ★

לטוני שומאכר יצאו מוניטין של שוער גס ונוקשה, שיעשה הכל כדי לשמור על רשת נקייה – טיפוס סוער שאינו בוחל בשום תעלול, אפילו לא תמיד חוקי. מחוץ לשדה־המשחק – הוא אדם שונה לחלוטין.

„אין דבר גרוע יותר מאשר 45 אלף איש השורקים באזניך", הוא אומר. מאז 1980, כאשר גרמניה זכתה באליפות אירופה, נחשב שומאכר לשוער מס. 1 שלה. „זה מצב שכל שוער חי עמו, לטוב ולרע – והוא נהנה ממנו רק בנצחונות".

אחרי משחק הגמר, שבו נוצחה גרמניה 3–2 בידי ארגנטינה, נשמעו קולות ששומכר אשם בכשלון. „אני כבר רגיל לזה", הגיב טוני, הנחשב יחד עם שני חבריו לקבוצת קלן, פייר ליטברסקי וקלאוס אלופס, למנהיג של נבחרת גרמניה.

★ ★ ★

ג'ואל באטס. לא על המקום השלישי.

השוער הרביעי שהופיע בחצי־הגמר הוא נרי פומפידו מארגנטינה. עד לשלב הזה לא עבד יותר מדי קשה. במונדיאל 82' היה פומפידו, 29, „גיבוי" ומחליף לשוער הטוב ביותר של ארגנטינה, אובאלדו פיליול. בעונה שעברה זכה נרי, עם קבוצתו „ריבר פלייט", בתואר הארגנטיני.

למרות העובדה שנבחר בידי המאמן, ד"ר קארלוס בילארדו, להיות השוער מס. 1, כבר מתחילת המירוץ במונדיאל – לא אהבה אותו התקשורת. גם בעיני הקהל לא הצטייר נרי כחביב במיוחד. פיליול היה ונותר האליל. זכרו לו את הצלחתו בעת שארגנטינה זכתה בגביע העולם 78'.

פומפידו: „אני מרגיש שקט ו'מבסוט', כיוון שנבחרתי הראתה שהיא מבצעת הכל על הצד הטוב ביותר – למרות הביקורת של אמצעי התקשורת"...

מעניין מה יאמרו אנשי התקשורת עתה, כאשר נרי פומפידו הניף את הגביע...

ז'אן־מארי פפאף. מפגש עם מאראדונה.

פלה הוא המלך

שם המשחק אצל פלה ומאראדונה: אמנות

גיורא שפיגל. ב־27 בחודש – בן 39. 42 הופעות במדי נבחרת ישראל בכדורגל. בן 16 – בקבוצה הלאומית של מכבי ת"א. קריירה עשירה בארץ ובחו"ל (חמש שנים). מנהל בהפועל פ"ת.

אחרי מכסיקו תלוייה ועומדת השאלה: העולם עודנו שייך לפלה מברזיל, או אולי לכוכב השביט מאראדונה?

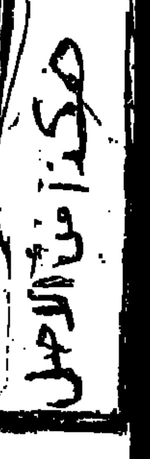
„שניהם לקחו משהו שנראה אחרון ברשימת הקדימויות והעבירוהו, תודות לכשרונם, לקצה העליון של הטבלה. שניהם העלו את רמת הביצוע של משחק הכדורגל לדרגה של אמנות, שהכל רוצים ביקרה".

ובכל זאת, גיורא, יש לך רק בחירה אחת. את מי היית לוקח לקבוצה שלך?

– „את פלה".

ועל כך – בעמודים הבאים.

ההשוואה בין פלה, כוכב שנות השישים ומאראדונה, האיש המאיים לשלוט בעשור הנוכחי – אינה במישור הזיוני. דייגיטו טרם נולד כשפלה היה כבר עם גביע ב־יד. בשלישי והאחרון (1970) היה דייגו ארמאנדו בן 9. ההשוואה כמעט בלתי נמנעת. היא חלק בלתי נפרד בויכוח שלעולם לא ייפסק: מי היה טוב ממי. גיורא שפיגל ראה את שניהם בפעולה, אסף נתונים ומביע דעתו בכל תחום אפשרי של המשחק. הציונים שהעניק להם, הובילו אותו למסקנה: פלה היה ונשאר המלך.

יכולת סיום

פלה

ראיתי את פלה בצורות הפאנטאסטיות ביותר שיכולות להיווצר. יכולת הסיום שלו מלמדת על שליטה אבסולוטית בכדור. יש שחקנים שמסיימים את פעולת ההבקעה בנגיעה אחת (אובה זיילר, גארד מילר, גרי לינקר). פלה ביצע משהו יפה ומרהיב עין, לרוב בצורה מושלמת, לפני ההבקעה. בנוסף: פלה גם הבקיע ממרחק, מחוץ לרחבת ה־16. היו לו שתי רגליים פעלתניות במידה שווה. עוצמת הבעיטה שלו – אדירה.

הציון: 10

מאראדונה

יכולת סיום וירטואוזית. מה שמייחד את מאראדונה: הוא לוקח כדור מחוץ לרחבת ה־16 ופורץ עימו פנימה. היכולת שלו להתמודד „אחד על אחד" היא נדירה. ברחבת ה־16 הוא שומר על קור־רוח, מוסר למישהו הניצב בעמדה חופשית. יכולת הסיום שלו מחוץ לרחבת העונשין נופלת מזו של פלה. הבדל נוסף: אינו משתמש ברגל ימין לצורך הבקעה. כדורי העונשין שלו תמיד מסובבים. אינו בועט בעוצמה.

הציון: 9

מהירות

גדולתו היתה ב„סטארט" המדהים שלו. המהירות שפיתח ב־2–3 המטרים הראשונים היתה עצומה. הוא יצא לדרכו עם הכדור כטיל. אך לו מדדנו אותו לאורך פריצה של 30 עד 40 מטרים – ובהשוואה למאראדונה – נראה שפלה היה מאבד ממהירותו.

הציון: 8

בנוסף ל„ספרינט" – נראה שמאראדונה, שלא כפלה, מצטיין גם לאורך 30־40 מטרים. לעתים נדמה שהוא מהיר יותר עם הכדור מאשר בלעדיו. תכונה זו – מקורה בכוח הטמון, בעיקר ברגליו, ולכן הוא מסוגל להיות אפקטיבי על פני מרחק רב יותר. אין ספק שהוא מהיר מפלה.

הציון: 9

נגיחה

אקדים ואומר שההשוואה בנושא זה – יש בה משום יתרון ברור לפלה. הנתונים הפיזיים של שני השחקנים מורים על כך. פלה היה אחד הנוגחים הטובים בתקופה. שתי תכונות עיקריות סייעו לו: האחת – שהייה ארוכה באוויר. בשנייה שיריבין כבר „ירדו" -- שהה עדיין פלה באוויר. היה לו תיזמון מצויין וזה, בפירוש, מתנת אלוה. השניה - יכולתו לכוון ולסגל לעצמו נגיחה מדוייקת יותר מאשר חזקה. הוא נהג להתרומם לכדור בעיניים פקוחות וראה תמיד צעד אחד קדימה.

הציון: 10

הצד החלש שלו, אך דייגו הנמוך הקומה מנצל אפילו חסרון־טבעי זה לטובתו. יש להבין שמאראדונה, כפי שראינו לא מכבר במכסיקו, מבצע את כל פעולות הבעיטה ממצבים נייחים. כיוון שאינו יכול גם לבצע וגם להוציא אל הפועל – לא פיתח כלל טכניקה של נגיחה. בגלל תכונות השדה הטובות שלו – הזניח מאראדונה, לדעתי, את הנגיחה. הוא ריאליסט. יודע שאין לו סיכוי בקרבות־אוויר (להוציא את הקרב המפורסם עם פיטר שילטון...) ולכן אינו מתקרב כלל למצב של נגיחה.

הציון: 7

שליטה

יש לחלק את השליטה לשני איזורים: בתוך הרחבה ומחוצה לה. ברחבת ה־16 היתה לפלה שליטה נדירה, תוך שהוא משחק על פני שטח מצומצם, מוקף בשחקנים, לפעמים גם בעת קרבות־אוויר. פלה סיגל את גופו למצבים כאלה. בנושא השליטה בכדור – ראוי פלה להיות מודל לחיקוי לכל השחקנים בעולם. גדולתו: השליטה נעשית תוך כדי תנועה דינאמית ולא רק סטאטית.

הציון: 10

אבסולוטית ובאה לידי ביטוי בסידרת מסירות־כפולות על פני שטח קטן. פעולה זו היא מן המסובכות ביותר בכדורגל. דייגו מצליח ברוב פעולות המסירה הכפולה וזה הופך אותו לבעל שליטה נדירה. יש לו מיגבלה אחת, טבעית: משחק החזה. לפלה היה משחק־חזה טוב יותר והוא השתמש בו, לעתים, גם לכיבוש שערים !. אצל דייגו מאראדונה – הרגל משמשת לו חזה...

הציון: 10

ראיית המשחק

לא קנה עולמו דווקא כבונה־משחק וכמנווט. הנקודות הטכניות והטאקטיות – לא בלטו אצלו במיוחד. פלה ראה את המשחק בשטח מאוד מצומצם ולא ממרחק של 40 מטרים. הוא לא נהג להעביר כדור מצד לצד לעתים תכופות. תכונה זו פשוט לא תאמה את השקפת העולם שלו. פלה העדיף להתמקד יותר ב„משפך" המוביל לעבר השער. הוא ידע ששם, בשער, טמונה התהילה, הכסף והטלוויזיה. היתה לו הבנת־משחק גדולה מאוד על פני שטח מצומצם.

הציון: 9

דוגמא טרייה יכול לשמש הגמר במכסיקו נגד גרמניה. דייגו הבין שהוא נשמר אישית בידי לותאר מאתיאוס, שחקן חוליית הקישור של גרמניה. החוש שלו הובילו לעמדה קדמית, במטרה להפעיל לחץ נוסף על שומריו. ואכן – בנוסף למאתיאוס, היו תמיד עוד גרמני או שניים מעורבים בפיקוח על צעדיו של מאראדונה. כיוון שכך – נוצרו שטחי פעולה לואלדאנו ולבורוצ'אגה. המסירה שלו אינה ניתנת לחיזוי. היא עדינה והכדור מגיע לשחקן הפנוי במצב נוח.

הציון: 10

כח עמידה

שמר על עצמו ולא נפגע הרבה. כושרו הגופני המצויין שימש לו מטרייה. לכוח העמידה שלו יצאו מוניטין. הצטיין בכל תנאי מגרש ומזג־אוויר. הצליח להביא משחקים לידי הכרעה, לא פעם גם ברגעים האחרונים, שהם הקשים במשחק, כאשר כולם „עם הלשון בחוץ". הוא נהג לקבל כדורים במצבים מסוכנים ברחבת השער, כאשר מגינים סביבו, וזה מוכיח הרבה על כוח העמידה המצויין שלו. ולא רק זאת: פלה ביקש – וקיבל – כדורים כאשר היה עם הגב לשער. במלים אחרות: הוא לא חיפש חיים קלים.

הציון: 10

מסוג השחקנים העומדים בלחצים תמידיים. כל הטאקטיקה של מאמן הקבוצה היריבה מכוונת נגדו. הוא משמש מטרה יחידה לשמירה על פני המגרש. כל הקבוצות והשחקנים משוחחים אך ורק עליו. ההכנה נעשית רק לקראתו. במהלך המשחק בועטים בו פעמים איו־ספור. אך הפלא הזה קם מן הדשא מהר יותר מהשחקנים שתיקלו אותו. הוא תמיד רוצה את הכדור, אם כי בשטחים פחות מסוכנים מאלה שבהם היה פלה. הנתונים הגופניים שלו עומדים לו כמעט בכל מצב. בעיקרון: עומד יפה בלחצים.

הציון: 9

מזג

שקט מטבעו. כוכבים בסדר־גודל כשלו – חייבים באמות־מידה מיוחדות. קשה לשמור על איפוק מירבי לאורך זמן, כאשר הרגליים משמשות מטרה לפגיעות חוזרות ונישנות. לעתים רחוקות איבד שליטה על עצמו. הביטוי העיקרי למזג הנוח שלו בא לידי ביטוי ברחבת השער. אם החטיא – סימן ששומריו ביצעו עבודה טובה. אם כבש – סימן שהתגבר עליהם. אך יש במזג הנוח שלו גם מעט מן החסרון. לא היה מזיק לגלות, מפעם לפעם, מזג סוער יותר.

הציון: 9

בעל מזג הרבה יותר סוער ושונה מפלה, אך לוקח את זה בצורה חיובית. דרך הכידרור שלו מורה על החלטיות. הוא אינו „מקרקס" את היריב. עובר אחד ורוצה לדלג על פני שני, שלישי ואפילו רביעי (השער השני במשחק עם אנגליה...). המטרה בכל אלה היא להשיג תוצאה וזה מראה על אופי. מגיב מאוד באיפוק על הכשלות, אך מאידך הוא גם „מציג" לפעמים. השופטים נוטים לו חסד. לו היה יותר רגוע במצבים מסויימים – היה כובש יותר. אבל הוא רק בן 25.

הציון: 9

התייחסות

לא ראיתי – אך שמעתי שגילה רצינות יוצאת מגדר הרגיל בעת אימון, וזה כמובן התנאי הראשון להצלחה. אני לא סבור שפלה, או כל שחקן אחר, יכול לתת 100% בכל משחק. זה בלתי אפשרי לאורך שנים. בחייו של שחקן יש כמה תקופות. הראשונה – שבה הוא מתגלה. עליו לעבוד קשה מאוד עד אז. בדרך לפיסגה עליו להצדיק את העבודה שהתגלה, וכאשר הוא כבר בפיסגה – הוא אומר לעצמו: הנה הגעתי. את פלה קשה היה לראות לא־מרוכז במשחק. ההתייחסות שלו היתה סופר רצינית. הוא לא ויתר על שער אפילו במצב של 5–0.

הציון: 8

עד שלא ראיתי אותו באימון – לא ידעתי שהוא כל־כך רציני. ראיתי בו שחקן שהכל בא לו בקלות. שחקן שעושה 2–3 טריקים במשחק ובכך הוא מסתפק, כאילו קנה את עולמו. במכסיקו ראיתי גם את הצד הקבוצתי שבו. במשחק הגמר חיכו כולם להצגה אישית של מאראדונה, אבל הוא עשה חשבון מהיר: ואלדאנו ובורוצ'אגה יהיו טובים. אני אניף בסופו של משחק את הגביע...הוא נתן למשחק לשטוף ובכך גדולתו. דייגו טרם הגיע לפיסגת ההישגים שלו. יש לו עוד כיברת דרך לעבור. ניתן לו קרדיט.

הציון: 9

כאריזמה

אפשר למדוד את האישיות שלו לאורך התקופה שבה היה בכותרות. מ־1958 (הופעה ראשונה בגביע העולם, בשוודיה) ועד למכסיקו 70' (הופעה רביעית ואחרונה, שלוש זכיות) לא ירד פלה מהכותרות, וזאת בקבוצה שבה היו עוד 8–9 כוכבים. למרות זאת הוכר כמלך הבלתי מעורער של הכדורגל בברזיל וכולם סרו למשמעתו. השחקנים נהנו להיות במחיצתו. אין כמו כדורגלנים לגלות מיד מיהו המנהיג ולחסות בצילו. לא זכור לי שדיבר בשחצנות. בנתוניו הכשרוניים – השתמש אך ורק לטוב.

הציון: 10

האליל החדש. שיחק בנבחרת שיש בה עוד 3–4 שחקנים ברמה מעל לבינונית. מי שעקב אחרי משחקו למד שהשחקנים האחרים כאילו באו לחצר הרבי ולהיות לצידו. כל פעולה מתחילה ונגמרת אצלו. ארגנטינה שמה לה למטרה – מעבר לזכייה בגביע – שמאראדונה יזכה בגביע. יש לו תכונות המעידות על אופי חזק. גם הוא, כפלה, אינו מדבר בשחצנות. מתייחס בכבוד גם אל השחקנים האחרים. המבחן האמיתי שלו: אם יצליח להחזיק מעמד בכותרות לאורך זמן, כמו פלה.

הציון: 10

תדמית

מוסד. משהו המהווה סמל לכל דבר שקשור לכדורגל. היתה לו תדמית של שחקן שהכדור שימש לו חפץ אמנותי, משהו שאפשר להציגו לראווה. תדמיתו הוא של אדם מאוד צנוע ודומה שזה קשור במקורות שלו וברקע של הסביבה הענייה שבה גדל. כשהגיע למה שהגיע – לא השתנה הרבה באופיו. פלה כיבד את המשחק ואת השחקנים והפך את העניין לאגדה. תדמית יוצרים עם הזמן. מפלה אף פעם לא התאכזבתי.

הציון: 10

אף הוא שחקן שבא מרקע דומה לזה של פלה וכמו המלך הברזילי – נטע בקרבנו את התקווה שאפשר ואפשר להפוך את המשחק למשהו שכולם יעקבו אחריו בכליון עיניים. אנחנו רוצים לראות מה יעשה מאראדונה עם הכדור. כולנו רצינו שמישהו, כמו מאראדונה, יגאל אותנו ממשחקים משעממים. מה שהוא עשה במכסיקו – גרם לשינוי בכדורגל העולמי. הוא הפך את חובבי המשחק למאושרים יותר.

הציון: 10

התוצאה הסופית: פלה 94 ; מאראדונה 92

פלה הוא המלך

שבועספורט מעריב

בוריס בקר

נולד: 22.11.1967 בלימן, מערב־גרמניה. גובה: 1.86 מטר. משקל 78 ק"ג. מדורג 6 ב־ATP. מאשר זכה אשתקד בכתר ווימבלדון, היה צעיר האלופים וגם צעיר הזוכים בתואר „גראנד־סלאם" כלשהו. השבוע חזר וזכה בתואר ווימבלדון ועדיין נשאר צעיר האלופים. השנה זכה בטורניר שיקאגו ובו גבר בגמר על איוון לנדל, לראשונה אחרי ארבעה הפסדים. משחקו סובל עדיין מחוסר יציבות שעלה לו בכמה הפסדים לא מחוייבי־המציאות. חבטת הפתיחה האדירה בזינוקים באוויר היא סימן ההיכר שלו. לאחר שלווה את השנה בצורה מאד „אפורה", חזר לחיים בדשא של ווימבלדון.

השחיה – לא רק לצעירים

תחרות „שמונה האומות" שנערכה בתל־אביב הבליטה עובדה מעניינת: למרות שספורט השחייה נחשב בשנים האחרונות, בעיקר בישראל, ל„זירה הבלעדית של תינוקות המים", יש עדיין שחייני צמרת בעולם שעברו את גיל הנוער והם אפילו חושבים ברצינות על האולימפיאדה הבאה ■ „כדי לשחות צריך אופי", הם אומרים

אלכס פרלסמן

רק מי שמקורב לענף השחיה יכול היה להבין את גודל החוויה הספורטיבית שטמנה בחובה תחרות „שמונה האומות", שנערכה בימי שבת וראשון, בבריכת אוניברסיטת תל־אביב. נכון, התחרות לא הניבה תוצאות ברמה עולמית גבוהה, אבל היא שימשה אכסניה לכמה מטובי השחיינים בתבל, המתכוננים להופיע במלוא עוצמתם באליפות העולם, בחודש הבא במאדריד.

ראינו „יין ישן וטוב" – כמה ותיקים שטרם נס ליחם, במיוחד השוייצרים; וגם שמפניה צעירה ותוססת, כמו הנורווגית אירן דאלבי והבלגית אינגריד למפרר; – כל אלה ועוד התערבבו לקוקטייל אנושי מענג על מידשאות הבריכה, ובמלון „מנדרין" שאירח את הנבחרות.

השחיה הישראלית, עם „רקורד" של עשרות שחיינים טובים (יחסית) שפרשו מפעילות בטרם מלאו להם ח"י אביבים, מסתכלת במוזרות מסויימת על קומץ בעלי חוש ההישרדות, הממשיכים לשחות גם לאחר השירות הצבאי. אך היא חייבת ליטול דוגמה מהפסיפס האנושי המרכיב את נבחרת הגברים של שוייץ.

אטיין דגון, שזכה במדלית ארד במשחה 200 מטר חזה באולימפיאדת לוס־אנג'לס, הוא בן 26, ועדיין איננו חושב על פרידה מהבריכה. סטפאן וואלרי, שחתר בשבת האחרונה בת"א 100 מטר בהישג איכותי של 51.18 שניות – חוגג חצי יובל. העובר הקהילתי (במישרה חלקית) מנאשאטל, ליד ברן, מתקדם בהישגיו בקצב בלתי גלאה. הוא אמר לי השבוע במלוא הרצינות: „אשחה עד אולימפיאדת סיאול – ואחר־כך אראה...".

מה סוד ההתמדה שלו, כמו גם של חבריו? – „אצלי הקריירה היא השחיה ואני מאושר מבחירה זו. יש לי ,ספונסר' שהבין כי כדאי להשקיע בספורטאי־צמרת, ואני חי ממנו".

דאנו האלסאל לעומתו, הוא צעיר – „רק" בן 23. עד לפני שבועיים החזיק בשיא העולמי במשחה 50 מטר חתירה (22.52 שניות). בת"א „הסתפק" בהישג מרשים של 22.88, אך כמו חבריו לצמרת הנבחרת, שחה מבלי הכנה קפדנית לאירוע, כששיער גופו איננו מגולח. במאדריד הם „ידברו".

קברניטי הנבחרת הנורווגית טרם החליטו אם לשגר את אירן דאלבי לאליפות העולם. התחנה החשובה הראשונה בקאריירה שלה תהיה אליפות אירופה לנערות עד גיל 16, בסוף החורש בז'נבה. לאירן מלאו לפני חודשיים 15. אבל בתוצאות שהשיגה בת"א (לדוגמא: 4:16.30 דקות ב־400 חתירה), יכולים לקנא מרבית שחייני הצמרת (ממין זכר) מקרב הנוער בארץ.

אירן, מצירה, מעריצה את הלן ביורנסטר היפהפיה, שהשתתפה אשתקד בגמר אליפות אירופה במשחה 200 חזה. הלן לומדת בסינסינאטי שבארה"ב, לאחר שקיבלה מילגה לארבע שנים. התיאוריה שלה על נשים ושחיה מתומצתת במשפט הבא: „אם אתה טוב וחסר אופי, תפרוש בגיל 16–18, כי קשה לשלב לימודים עם שחיה. אבל הטובים באמת – ממשיכים עד גיל 24".

לפני שנתיים העניקה אינגריד למפרר לבלגיה את המדליה האולימפית הראשונה בתולדותיה בתחרויות השחיה בלוס אנג'לס. מדלית ארד במשחה 200 חזה. אינגריד היתה אז בת 15. כיום היא, הבורג החשוב ביותר של נבחרת בלגיה ל„שמונה האומות", מלווה לרוב התחרויות בידי אביה ז'וזה, שהוא גם מאמנה האישי.

הג'ינג'ית הצנומה מטילה כל ייהבה על אולימפיארת סיאול. אבל כשנשאל אביה אם היא קיבלה מההתאחדות כארצה איזשהו גמול על זכייתה בארד בלוס־אנג'לס, ענה: „רק יותר מדי כתבות בעתונים...".

הפגישה בין שחייני שבע המדינות (הפעם השתתפו רק 7, בתחרות שתמשיך להיקרא „8 האומות") איפשרה גם יצירתם של כמה „רומאנים לחצי שבוע". אייל שטיגמן, למשל, נראה מאושר פי כמה מחברתה של בלונדינית בלגית העונה לשם כריס, מאשר מהתוצאה שקבע ושהעניקה לו מדליית זהב במשחה 100 מטר חזה.בת 14 מהנבחרת ישראל, נראתה „צמוד צמוד" עם אחד הסקנדינאווים שבאו למפעל.

אז מי אמר שהשחיה,לשחיינים, היא הכל בחיים?... ■

אל תיבהלו. זו איננה כתובת קעקע, רק חותמת – דגל ישראל על ירכה של שחיינית הנבחרת (צילם: שמואל רחמני)

שגב פורת. בקיבוץ אמרו: „תעבוד מתי שתוכל" – והוא הלך להתאמן (צילם: שחר מלמד)

„הסיידר" המשובח של הגליל

שגב פורת מקיבוץ דפנה, יורשו של אמיר גניאל, עשוי להיות התקווה והגאווה של ישראל בשנים הקרובות ■ יש חלום אולימפי

סוף סוף קם „יורש" אמיתי לשחיין הטוב ביותר של ישראל בכל הזמנים, אמיר גניאל. לאחר שניפץ את שיאיו של אמיר בבריכה קטנה, באליפות החורף, צירף שגב פורת השבוע את שמו לטבלת שיאי ישראל בבריכה אולימפית (50 מטר). התוצאה המרשימה שאותה השיג ב־1,500 מטר – 15:48.72 – תשע עשיריות השניה מהר יותר משיאו של אמיר – הצטרפה לתוצאה איכותית אחרת שקבע הקיבוצניק מדפנה (יליד דליה) בתחרות „שמונה האומות" – 4:01.40 דקות. שגב הוא כיום התקוה הגדולה שלנו.

במחצית הראשונה של 1985 שהה שגב בקליפורניה. למד שם להשקיע הרבה מאד באימונים. אילמלא המסירות הרבה שלה הוא זוכה ממאמנו חנן גלעד, מכפר סולד – ספק אם היה נמצא היום בדרך הנכונה לצמרת.

גלעד,יחד עם המאמן האחר של הנבחרת, נח רם, עשה ימים כלילות במשימות שתדלנות שנועדו להבטיח את דחיית שירותו הצבאי של שגב. בן ה־18 וחצי אמור היה ללבוש מדי צה"ל בינואר. רם וגלעד הסבירו בכל מקום אפשרי שגיוסו של פורת עלול לשבש את הכנותיו לאליפות העולם. רק בתחנתם הסופית, זכו לאוזן קשבת: מועד הגיוס נרחה לאוקטובר... ושגב לא איכזב את אלו שהאמינו בו.

מגדיר עצמו כמקצוען. „זה משום שהקיבוץ איפשר לי להקדיש את כל השנה האחרונה לשחיה בלבד. בתיאוריה, אני כאילו עובד בחדר האוכל, אבל אמרו לי לבוא לעבודה רק כשאני יכול. ואני העדפתי להתאמן קשה מאד, לעתים עד 14 ק"מ ביום ולעשות תירגולי משקולות".

מודה כי סבל מרגעים לא מעטים של סף־שבירה. „באימונים מסויימים, כשעובדים לבד, כמו חמור, מקיר לקיר וללא יריבים טובים, מגיעים מהר מאד למצב של 'נשבר לי'. אבל אז נזכרים במטרה – וזה נותן כוח נפשי להמשיך".

תחנה בדרך

שגב, 13 שנה במים, יודע בתת־הכרתו כי אליפות העולם הקרובה, במאדריד, מהווה רק תחנה בדרך לאולימפיארת סיאול. אבל בינתיים, הס מלהזכיר את מה שיקרה אחרי 28 באוגוסט השנה.

המאמן חנן גלעד משוכנע כי חניכו יוכל להגיע בעוד שנתיים, לתוצאה של 3:52 דקות ב־400 חתירה – תוצאה שככל הנראה תבטיח השתתפותו בגמר ב' של המשחקים האולימפיים. „אבל זה תלוי בהסתגלות של שגב לחיי הצבא", אומר גלעד.

הוא מגדיר את חניכו המחונן כבעל תכונות טובות של חריצות, אחריות – וכמי שנהנה מתחושת קצב טובה. „אבל היכולת הטכנית שלו איננה גבוהה מספיק. הוא גם סובל מכך שהסביבה שלו איננה מספיק תחרותית".

למרות התנאים האובייקטיביים, שאינם יכולים להיות מוגדרים בשום אופן כ„גן עדן להצלחה", נראה לי כי שגב פורת יהווה בעתיד מקור גאווה לרבים מחובבי הספורט בישראל.

אלכס פרלסמן

יש מוטיווציה – אין פינוק

אלכס פרלסמן

נסו לנקוב בשמו של כדורגלן ממוצע בלי־גה הלאומית, באוזני חובב ספורט ישראלי ממוצע – וסביר להניח כי יידע במי המדובר. אך אם תקראו בשמו של בני לנג, כמעט ודאי הדבר שאותו חובב ספורט ישלח אתכם לעיין באינציקלופדיה, בערך אלמוני.

אבל בני לנג הוא אחד משחקני המפתח של נבחרת ישראל בכדורמים. „קפטן" כבר ארבע שנים. בקיץ הבא, עת ימלאו לו 30, יציין 13 שנה בנבחרת. בשבת האחרונה הניף בשלישית ברציפות, את הגביע שהוענק לנבחרת שניצחה וזכתה בטורניר הבין־ארצי המסורתי „שמונה האומות".

מהי המוטיווציה של בני לנג להמשיך ולהשקיע ימים ושעות אין ספור בענף הכדורמים, מבלי לקבל פיצוי הולם, גם לא „פינוק תקשורתי"?

„אני ממשיך לשחק ולהשקיע, כיוון שמרגיש כי הענף עדיין לא הגיע למכסימום מבחינה מקצועית. גם אני טרם מיציתי יכולתי. כשארע כי הענף הגיע בישראל לרמה המקצועית המירבית שניתן להגיע אליה, בעקבות קבלת תנאים טובים – ארע שעשיתי את שלי ואז אפרוש", אמר לי בני, בסיום מפעל „שמונה האומות".

ואחר כך הוסיף, כמה מלים מהלב: „זה טפשי לומר שהנסיעות לחו"ל הן גורם מפתה. כמי שעושה קרוב לחודשיים מילואים בשנה ונעדר בתקופה זו מהבית – הנסיעות לחו"ל הן נטל כשביל, גם בגלל הגעגועים לאשתי ולשני הילדים וגם משום שכל נסיעה כזאת היא אימונים, תחרויות, שינה ואכילה. וזה בכלל לא תענוג. אבל אם בסופו של דבר, אולי באולימפיאדת סיאול, תהיה הנבחרת במקום העשירי בעולם ותתמודד בכוחות שוים עם נבחרות גדולות – ארע שכל המאמץ העצום היה כראי. כדי שזה יקרה, חייב לאמן אותנו מאמן ברמתו של ההונגרי אישטוואן גור, ועל הנבחרת להתבסס על שחקנים שיוכלו להתפנות לאימונים יום־יומיים".

„אם זה אידאליזם – אז אני אידאליסט", קובע בני, חבר קבוץ גבעת־חיים איחוד בוידויו האישי.

ומוסיף על כך כוכב הנבחרת, טל סנונית (24), שהתקדם ללא הכר בשנה האחרונה, אחר ששיחק כמקצוען בליגה האיטלקית: „יש לנו עכשיו מאמן מעולה, שלא היה עדיין דוגמתו בארץ. אישטוואן גור מקנה לנו ידע מקצועי עצום. אני מקווה שבאליפות העולם, בחודש הבא, נצא בכבוד – כלומר אם נפסיד, אז נפסיד בתוצאות נמוכות. יריבותינו בבית המוקדם, חזקות מאד (איטליה, ספרד והונגריה). אם נתעלה, ננצח משחק או שניים בבית התחתון" ■

שלישיית שחקני נבחרת הכדורמים שזכתה בפעם השלישית ברציפות בטורניר האומות. מימין: עומר פרידמן, רוני קרן וטל סנונית (צילם: עדי אבישי)

גם ברונו יצעד בהולנד

למעלה מ־25 אלף איש מ־42 מדינות, ביניהם שמונה ישראלים, יעברו את רחובות ניימכן בהולנד בצעדה המסורתית שתפתח ב־15 ביולי ותימשך ארבעה ימים.

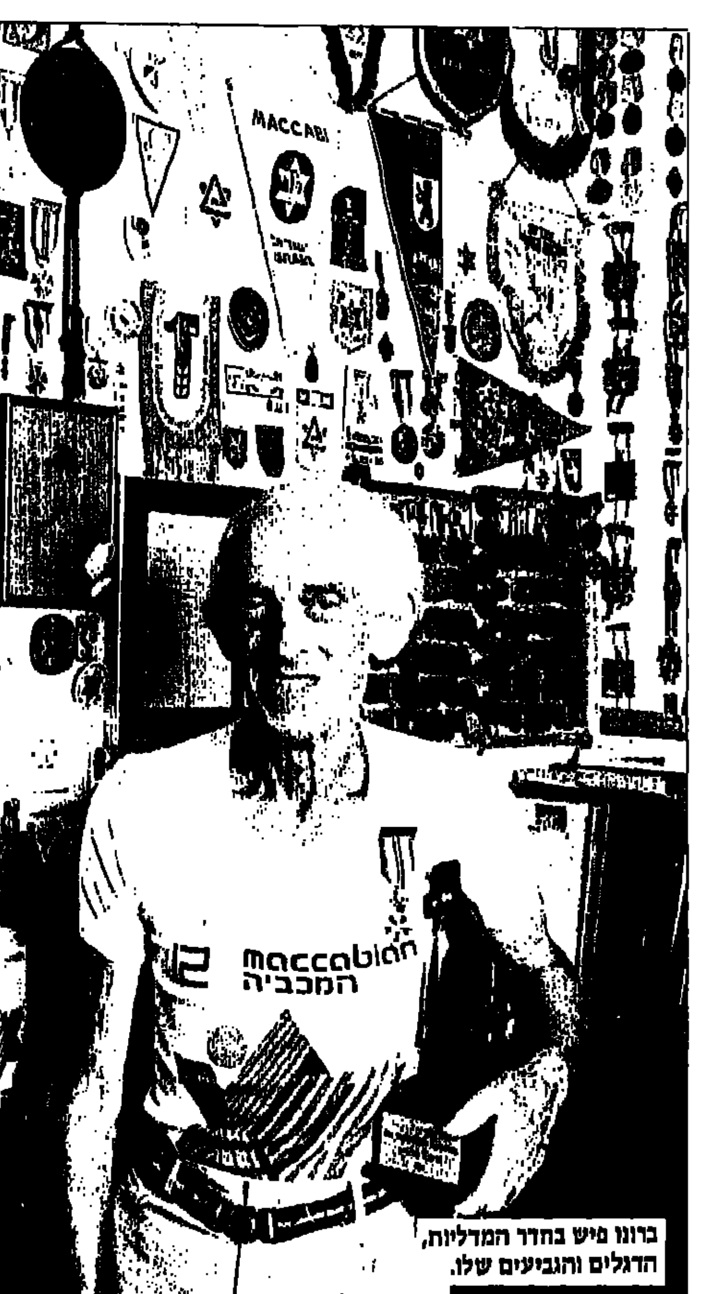
וותיק הצועדים המייצג את ישראל הוא התל־אביבי ברונו פיש, בן 74, שעד כה כבר עבר 11 פעמים את מסלולי ניימכן (בין 30 ל־50 ק"מ ביום). לדבריו, ביום האחרון של הצעדה מקימים המארגנים במות מיוחדות לצופים, ובסה"כ עוקבים אחרי הצועדים באותו יום כ־300 אלף איש.

צועדים אחרים במשלחת של ישראל: צפירה פיקר, בת 60, שעשתה זאת חמש פעמים. מאחורי חיה לסקי, אף היא בת 60, ארבע צעדות. משה (מוניה) זסלבסקי, בן 61, יחגוג השנה את ההופעה השישית שלו בהולנד. צעירים יותר וכמובן חסרי נסיון מן הסוג הזה, הם בני הזוג מינה ושלמה גלבוע ובנם ליאור בן ה־15, כמו גם עליזה קורדובה, בת 21, סטודנטית לחינוך גופני במיכללה למורים לחינוך גופני ע"ש זימן במכון וינגייט.

ברונו פיש השתתף במכביה השניה ב־1935 כספורטאי במדי מכבי רומניה (סניף צ'רנוביץ). מאז עלה לארץ, ב־1950, הוא אינו מחמיץ צעדות ומירוצים עממים לכל המרחקים, כשהעקרון המנחה אותו הוא: לחצות את קו הסיום, ולא חשוב בכמה זמן. מאחוריו כבר למעלה מ־600 אירועים מן הסוג הזה.

ומה טוב יותר לאימונים יומיומיים – אם לא צעדה ברגל ברחובות תל־אביב. כן, הוא יודע שכל סידור ניירות כרוך בביורוקראטיה. ב"תלך, תבוא", והוא – ברונו – הולך ובא...

ברוריה ביגמן

ברונו פיש בחדר המדליות, הדגלים והגביעים שלו.

"שוקה" שלם חוזר לפראג

אלוף העבר של ישראל בטניס, יהושע ("שוקה") שלם, חוזר לפראג אחרי 20. הפעם כמאמן נבחרת הנשים למשחקי גביע הפדרציה.

לפני 20 שנה היה "שוקה" חבר בנבחרת ישראל שנוצחה בידי הצ'כים 0–5 במסגרת גביע דיוויס. חבריו לנבחרת אז היו אלעזר ("לזר") דוידמן ויוסי שטבהולץ, כיום "קפטן" הנבחרת. שלם נוצח בזמנו בידי מי שהיה אלוף ווימבלדון, יאן קודש, 2–6, 5–7, 0–6, אך זכרונות הביקור המרגש נחרתו אצלו היטב.

באליפות הנשים שתיפתח ב־21 בחודש, יטלו חלק טניסאיות מ־50 מדינות. את ישראל, ייצגו האלופה אילנה ברגר, שגית דורון, דליה קוריאט ויעל שביט. בסגל נכללות גם הצעירות דנה כרמי וענת ורון.

הטניסאית מספר 1 בעולם, מרטינה נוורטילובה, ילידת צ'כיה שערקה למערב, תחזור לפראג כאזרחית אמריקאית ותשתף פעולה במדי נבחרת ארה"ב עם עם כריס אוורט לויד.

ברוריה ביגמן

נבחרת הנשים של ישראל למשחקי גביע הפדרציה. מימין: המאמן "שוקה" שלם, שגית דורון, יעל שביט, ענת ורון, דנה כרמי ודליה קוריאט. כורעת: האלופה, אילנה ברגר.

לציון משחקי חבר־העמים

באדינבורג, סקוטלנד, ייפתחו החודש המשחקים ה־13 במניין של חבר־העמים הבריטי. לציון האירוע, הוציא הדואר הממלכתי בבריטניה סידרה של חמישה בולים שתונפק לציבור החל מה־15 בחודש, בערך של 17, 22, 29, 311 ו־34 פני. בסידרה גם בול (34 פני) המוקדש לאליפות העולם בהוקי־שדה לגברים שתתקיים בלונדון החל מ־4 באוקטובר.

אליעזר בן

סידרת הבולים למשחקי חבר־העמים ולאליפות העולם בהוקי־שדה.

המטביע בבקר – כמעט טבע בבריכה

רוני קרן, ה"קפטן" הבין־לאומי של הפועל קרית־טבעון בכדורמים, עקב אחרי חבריו לנבחרת ישראל בטורניר האומות שהיה בת"א ממיטת חוליו. קרן, הנחשב לאחד מעמודי התווך של הנבחרת, נטל חלק רק במשחק הפתיחה של ישראל בטורניר (נגד שוויץ 9–4) אך כבר במהלך המשחק חש שלא בטוב. "לא היה לי כוח אפילו לספרינט אחד", אמר.

"חשבתי שהחולשה הזאת נבעה מעייפות־יתר, אך מיד לאחר המשחק, כשהגעתי לבית המלון, מדדתי את החום והכספית רצה במהירות עד ל־40 מעלות" – סיפר קרן שחזר לביתו בקרית־טבעון.

רוני (33), בעל חברה המספקת שירותים לרפתנים ולמכוני חליבה – התמחה בסימון בקר. מידי יום הוא מסמן (ע"י כוויות קור, צריבה בקרח־יבש) כ־100 ראשי בקר.

רוני קרן. מהבריכה – למיטה.

הוא קשור עם 120 קיבוצים ועשרות מושבים. שעות העבודה מסתכמות, לעתים, ב־18 ביממה.

"זו הסיבה שאינני מופיע היום כמקצוען באירופה. היו לי הצעות – אבל אינני יכול לוותר על העסק. אילו הייתי מקדיש בארץ יותר זמן לכדורמים – הייתי בלי ספק מפיק הרבה יותר מעצמי", הסביר השחקן שבמשחקים בחו"ל, בשורות הנבחרת, מתעלה לרמה גבוהה מאד. למה ?

– "אז אני שוכח מהבקר ומהעסקים וחי כמו ספורטאי", מודה קרן, שכל הופעה בין־לאומית עולה לו כסף רב, אבל בגלל אהבתו לכדורמים הוא לא עושה חשבון לכיס.

ברוריה ביגמן

אחרי הסערה – שוב פרחים

למאמן ולפרשן הרדיו יחיאל מור, בן 54; לסגן יו"ר מכבי נתניה, יצחק תשובה, בן 38; לשוער הכח הוותיק (קרוב ל־20 שנה בין הקורות), שלמה נורדמן, בן 37; למוטי הרוש, שוער

שלמה נורדמן. בן 37.

רמת־השרון, שירדה לליגה א', בן 33; לויקטור כחלון, שעבר למזלו הרע מקבוצה עולה (בית"ר נתניה) לקבוצה יורדת (בית"ר חיפה), בן 31; לשלמה (סלומון) זעפרן, הפועל עכו, בן 30; לראובן אלקבץ, מכבי יבנה, בן 28; לרוני לוי, שחקן הרכש מרמת־השרון, שנפצע בראשית העונה וחזר אל המגרש רק בסופה, בן 26; ליחזקאל עיני, בית"ר חיפה, בן 24; לאריה ברמי, הפועל טבריה, בן 23; למייקל יפה, שחקן העתיד של הפועל כפר־סבא, בן 22; לדוד הושליקוביץ, הפועל ת"א וללירון פטרושקה, הפועל ר"ג, בני 20; למרקו בלבול, מכבי חיפה, בן 19; לעופר סלומון, הפועל פ"ת ולאהוד כחילה, הפועל ירושלים, בני 18.

לדוד גונן (ג'ינו), מנהל הפועל באר־שבע ומי שהיה שוער האגודה בשנות החמישים והשישים, בן 51; לבועז סולמי, מנהל בני־יהודה ומי שלבש את המדים הזהובים לפני עשור שנים, בן 35; לדורון רוזנטל, הבלם הבין־לאומי של הפועל מרמורק, בן 33; למאיר יעקובי, בלם "צפרירים" חולון, בן 31; לשלמה ("מומי") מזרחי, הקשר הבין־לאומי של שמשון, בן 30; לחליל אבו־חמזה, הפועל טבריה (בראשית העונה שעברה), בן 29; לעוז פנחסי, הפועל יהוד (קודם לכן: עמידר), בן 26; ליגאל קרן, בני־יהודה (החמיץ למעלה ממחצית המשחקים, עקב שבירת רגל), לדוד ("טטי") חלפון, הפועל עכו ולאילן סיידא, הפועל טבריה, בני 25; לסמי מלכה, בית"ר ים, לתמיר צומן, מכבי שעריים ולמשה כהן, הפועל מרמורק, בני 23; ליעקב אז'ובל, מכבי פ"ת, בן 22; לרפי אוסמו "הקטן", מכבי חיפה ולאייל חיים, בני־יהודה, בני 21; לחיים צברי, החייל של מכבי ת"א, שהחמיץ את כל משחקי העונה הקודמת, בן 20 ולאלעד קורן, מכבי נתניה, בן 18.

אין בשורה בשיטת שלוש הנקודות

מה קורה כאשר שלושה פרופסורים רציניים בתחום התעשייה והניהול משוחחים על כדורגל ? – קורה מה שקרה לפרופסור אלן מרסר מאוניברסיטת לנקסטר באנגליה, ולעמיתיו מישראל, פרופסור אברהם מחרז ופרופסור יוסי פליסקין. במהלך שיחה גילו שכולם מכורים לאותו משחק.

תוך כדי כך החליטו השלושה לשלב תחביב במקצוע ולעבוד על מחקר משותף. הנושא: האם התממשו הציפיות משיטת שלוש הנקודות שהוחלט להעניקן לקבוצה המנצחת בליגה. המרצה האורח סיפק נתונים על הליגות הראשונות באנגליה, ושני המרצים מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, בדקו את המעבר לשיטה החדשה בליגה הלאומית ובליגה הארצית בישראל.

פרופ' אברהם מחרז.

פרופ' יוסי פליסקין.

תוצאות המחקר יפורסמו בקרוב בירחון האירופי לחקר ביצועים, בצורת מאמר מדעי מלווה בטבלאות, הסברים ועיבוד נתוני מחשב.

מנתונים שאספו שלושת הפרופסורים, בעזרת סטודנט מאוניברסיטת בן־גוריון, עולה כי המעבר משיטה של שתי נקודות עבור ניצחון לשלוש נקודות – לא הצדיק עצמו !

פרופסור יוסי פליסקין מציין, כי לאחר ההחלטה להנהיג את שיטת שלוש־הנקודות – לא נעשה כל נסיון רציני לבדוק האם אכן התממשו הציפיות מהשינוי. "מטריד אותנו תהליך קבלת החלטות בנושא הכדורגל בארץ, ואף מי שהתנגד לחיקוי האנגלי, לא בדק בשטח אם אכן צדק", מדגיש פרופ' פליסקין.

החוקרים ממקדים את הציפיות משיטת שלוש הנקודות במוטיוואציאת־יתר לנצחונות, במשחק פתוח והתקפי, במשחקים שיסתיימו פחות ופחות ללא הכרעה ובכך שיותר צופים יבואו למגרשי הכדורגל – בישראל ובאנגליה.

לפני כשנתיים וחצי החלו השלושה לאסוף נתונים ולעבדם באמצעות המחשב של האוניברסיטה בבאר־שבע. כדי לקבל נתונים על תרומתה של השיטה החדשה – בדקו השלושה את נתונים של שלוש עונות בישראל וארבע עונות באנגליה. לאחר מכן הישוו את הנתונים לאלה של עונת שתי־הנקודות לנצחון שקדמה להן.

בנושא הציפייה ליותר שערים בשיטה החדשה – התברר כי לא נרשמה עלייה במספר השערים. לדוגמה: **בעונה הלאומית 1981/82 בישראל – נרשם ממוצע של 2.11 שערים למשחק, ואילו בעונות הבאות היה הממוצע למשחק בליגה זו 1.97, 2.37, 2.24.** אין כל בשורה לחובבי הכדורגל ההתקפי.

החוקרים אף ביקשו לדעת, אם הפתיון שבשיטת שלוש הנקודות יביא ליותר נצחונות ופחות למשחקים "סגורים" המסתיימים בתיקו.

התוצאה: בעונת 1981/82 הסתיימו בישראל, על־פי המחקר, 36% מהמשחקים בתוצאות תיקו. בשלוש העונות הבאות הגיעו האחוזים לכדי 40.8, 33.3, ו־35.8.

המסקנה: גם כאן לא היתה בשורה חדשה בשיטת שלוש הנקודות.

תחום נוסף אותו בדקו השלושה – היה הציפיות למשחק נוקשה, כתוצאה מהלהיטות להשיג נצחון בשיטת שלוש הנקודות. ההנחה היתה שישלפו יותר כרטיסים צהובים ואדומים. בעונת 82/83 נרשמה עלייה משמעותית במספר הכרטיסים האדומים והצהובים. אולם עורכי המחקר מייחסים זאת למדד האגרסיביות הגבוה באותה תקופה בארץ, כתוצאה ממלחמת של"ג, ולפיכך הם התעלמו מן העלייה החד־עונתית במספר העבירות של הכדורגלנים.

שאלה נוספת שעמדה לנגד עיניהם של המרצים להנדסת תעשייה וניהול היתה, האם שיטת שלוש הנקודות חרצה גורל קבוצות בצמרת או בתחתית הליגות העליונות בישראל.

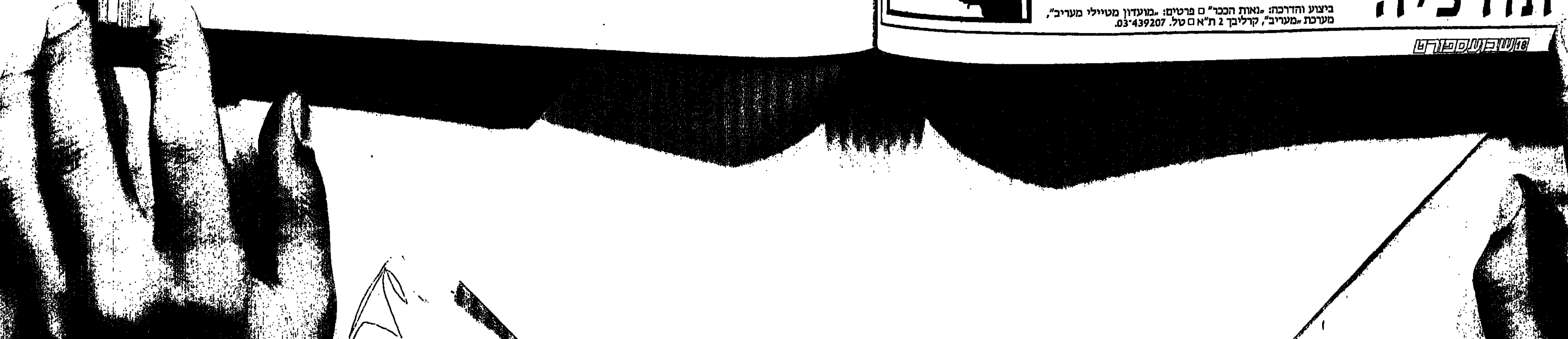
המסקנה: **הראשונות לא היו משנות מקום לו נערכו המשחקים על־פי שיטת שתי הנקודות. מסקנה זהה נרשמה גם לגבי שלוש היורדות.**

לסיכום מלמדים הממצאים הסטטיסטיים, כי שיטת שלוש הנקודות הנהוגה באנגליה ובישראל לא הצדיקה את עצמה. הירידה במספר הצופים נמשכת והציפייה לעלייה באיכות המשחק טרם התממשה.

אורי בינדר

תחזיטוטו

נועם בן־ישראל

תחזית למחזור 45

השבוע סיימו הקבוצות הישראליות את השתתפותן באינטרטוטו (ולא בהצלחה מרובה...) והטופס כולו הוא על משחקי הליגות האוסטרליות. עד פתיחת הליגה האנגלית ב־16 באוגוסט, יוקדש הטוטו רק למשחקים באוסטרליה.

גם מבצע הטוטו־אוטו קרב לסיומו – הוא יימשך השבוע ובשבוע הבא בלבד. למי שלא זוכר: מגרילים מכונית בין המשתתפים שממלאים 10 טורים, לפחות.

כדאי לשים לב לעובדה שבאוסטרליה עתה עונת הגשמים. 2 משחקים שלא הופיעו בטופס בויקטוריה, הופסקו בשבת שעברה עקב גשם. גם בליגות האוסטרליות, משחק כזה נחשב תיקו.

1. אלטונה־סיטי – אלתהאם. הביתית באה למשחק לאחר שלושה הפסדים רצופים. גם האורחים הפסידו בשת האחרונה. בשנה שעברה נצחון ביתי 3–0. 2,1.

2. דנדנונג־סיטי – סאנדרינגהאם. הביתיים זכו בשבת האחרונה בנצחון גבוה (5–1 בחוץ) ונלחמים על זכות העליה לליגה הראשונה. 1.

3. המלין – רינגווד. שתי הקבוצות נמצאות בתנופה ולא הפסידו בשלושה השבועות האחרונים. בשנה שעברה ניצחה הביתית 1–0. השנה? – 1, או 2.

4. רויאל־ריצ'מונד – מורלנד. האורחים שבשנה שעברה שיחקו בליגה הראשונה צברו רק 4 נקודות ב־16 מחזורים והם בדרך לליגה השלישית. 1.

5. באלגה – אינגלוור. משחק בליגה של מערב אוסטרליה, שבה עקב שיטת 3 הנקודות, יש מעט תוצאות תיקו. לאורחים היה השבת משחק קל והם סיימוהו בתיקו־חוץ, ראשון העונה. 2,X.

6. פורסטפילד – פרימנטל. הביתיים מנסים להיחלץ מהמקום האחרון. בשלושה השבועות האחרונים השיגו נקודה אחת בלבד. אולי השבת ישיגו נצחון־בית ראשון. 2,1.

7. גוסנלס – אזורי. המארחים טרם ניצחו העונה במגרשם ולמרות שיריבתם נאבקת על ראשות הטבלה, כל תוצאה אפשרית.

8. ספירווד – קלמסקוט. בחמש השנים האחרונות זכתה ספירווד שלוש פעמים באליפות. גם השנה היא נראית בדרך לזכייה נוספת. האורחים כבר שלושה שבועות מסיימים בתיקו וזהו. (1–1). 1 2–1.

9. סטירלינג – אוסבורן־פארק. משחק קל לניחוש. לאלופת אשתקד ששינתה שמה מפארת־מערב לסטירלינג יתרון עצום. 1.

10. אזורי – טורנס. ארבעה המשחקים האחרונים בטופס הם מדרום אוסטרליה. האורחים למרות שהשיגו נודה אחת בלבד החורש, מסוגלים להפתיע. משולש.

11. קרואטיה – הלאס. אשתקד היתה הלאס בצמרת וקרואטיה בתחתית. האורחים ניצחו 2–0. השנה המצב הפוך, אך לא נופתע מכל תוצאה. משולש.

12. ליון – פולניה. המארחים טרם ניצחו העונה בביתם ופוגשים מולם קבוצה שגם היא אינה יציבה. משולש.

13. מודבורי – קמבלטאון. המשחק יסתיים כנראה בנצחון חוץ של קבוצה הנאבקת על האליפות.

דרום אוסטרליה
(לאחר 15 מחזורים)

1.	קרואטיה	11–30	24
2.	קמבלטאון	13–24	20
3.	הלאס	12–23	19
4.	סאליסבורי	16–23	18
5.	וורביל	20–23	17
6.	אזורי	24–24	15
7.	פולניה	22–20	13
8.	מורבורי	28–22	13
9.	אליזבט	23–15	11
10.	ליון	30–18	11
11.	פרח־הילס	26–18	10
12.	טורנס	29–14	9

מערב אוסטרליה
(לאחר 13 מחזורים)

1.	ספירוורי	12–37	34
2.	אזורי	11–33	31
3.	אתונה	15–27	27
4.	סטירלינגי	12–32	26
5.	בייזווטר	21–18	17
6.	באלגה	23–18	15
7.	אינגלוור	19–11	14
8.	קלמסקוט	23–20	12
9.	פרימנטל	29–17	13
10.	גוטנלס	23–11	12
11.	אוסבורני	33–21	8
12.	פורסטפילד	31–12	6

• משחק חסר

ויקטוריה (ליגת שניה)
(אחרי 16 משחקים)

1.	בולין	9–34	27
2.	אסנדוני	19–30	22
3.	דנדנונג־סיטי	15–25	20
4.	רויאל ריצ'מונד	29–33	19
5.	גילונג צפון	25–24	18
6.	פרהאראן סיטי	21–22	17
7.	סאנדרינגהאם	20–23	16
8.	אלתהאם	19–20	15
9.	וויברלי	25–19	15
10.	המלין	23–23	14
11.	רינגווד	26–14	14
12.	אלטונה־סיטי	31–23	13
13.	קיילור	32–13	8
14.	מורלנד	35–16	4

• משחק חסר

הצעות השבוע

שיטות מלאות

	סולידי	הפתעות	הגיוני	לעשירים
שלשות	0	0	0	3
כפולים	4	5	7	4
טורים	16	32	128	432

שיטה מצומצמת

טורים 1–13, עמודות 1 x 2; טורים מצומצמים 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

שלשות	4
כפולים	5
טורים מלא	2592
טורים בשיטה המצומצמת	288

מכוניות

אדוארד אטלר

כלוב על גלגלים

אריאל אדרום באינוצ'נטי המשופרת

בשיטת „עשה זאת בעצמך" ניתן להכניס שינויים רבים במכוניות שמשתתפות בראלי־קרוס אשקלון ולהתאימן לצרכי המירוץ. ■ מה מסירים ומה מרכיבים. מה מותר ומה אסור ■ אין גבול לשיפורים אבל הגיע הזמן לחלק את המכוניות המשתתפות לשתי ליגות

מספר הנהגים המשתתפים בתחרות „ראלי־קרוס" לאליפות ישראל, הצטמצם ל־65. במירוצים לוקחים חלק רק נהגים שברשותם מכוניות שהוכנו על פי דרישות התקנון הבטיחותי. התקנון הזה קובע מהם החלקים במכונית שיש לפרק, מהם השינויים הדרושים במערכת החשמל ומה צריך להרכיב כדי לחזק את תא הנהג, במקרה של התהפכות.

מפרקים מהמכונית כל פריט דליק – כמו כיסויי ריצפה או תא מיטען, ריפודי דלתות וגג וכן את כל המושבים לבד ממושב הנהג, כמובן, שעובר חיזוקים. לצורך הפחתת משקל המכונית, מסירים ממנה את כל האביזרים הלא־הכרחיים ומסנים להחליף חלקים עשויים ברזל, בקלים יותר.

התקנון דורש את פירוקה של מערכת נעילת ההגה – ה„סוויץ'" נשאר בבית.

המכוניות שנוטלות חלק באירועים הספורטיביים באשקלון, מונעות בעזרת מערכות חשמל הבנויות באופן מיוחד, כך שבסיבוב מפתח אחד ניתן לקטוע את פעולת המנוע ולנתק את זרימת החשמל.

צינורות מיגון

התקנון גם דורש הרכבת מוטות מיגון על תא הנהג. עד כה נבנו צינורות אלו רק מאחורי גבו של האוחז בהגה. בעקבות כמה התהפכויות קשות, ידרוש התקנון מעתה התקנת „כלוב" – נגד התהפכות. החלק החזיתי של המוטות ימנע את הריסת הגג באזור השימשה הקדמית.

גם לגבי השימשה יש דרישות קפדניות. התקנון מאפשר שימוש בשמשות עשויות על־פי תקן „למינייטד" המורבקות משתי שכבות של זכוכית ושאינן מתנפצות לרסיסים. ניתן גם להשתמש בשמשות פלקסיגלאס, כתחליף. יתרונן הוא במשקלן הקל. חסרונן – הן חשופות לשריטות.

ביצוע כל רשימת השינויים הופכת את המכונית המשפחתית לרכב ספורטיבי – וזאת בתוך שלושה־ארבעה ימי עבודה בלבד.

למעשה, כל מכונית שנפח המנוע שלה איננו עולה על 1600 סמ"ק יכול לה לזנק במירוץ אשקלון – להשתלב באחת משלוש קבוצות־הרכב הקיימות: עד 1000 סמ"ק; עד 1300 ועד 1600 סמ"ק.

על פי עקרונות אלו, נשמרת עממיותו של הספורט המוטורי. השינויים הנדרשים על פי התקנון אינם מחייבים הוצאות ניכרות. ניתן אף לבצעם בכרחות ביתיים ובשיטת „עשה זאת בעצמך".

הקושי מונח במקום שבו מתחיל הנהג לחשוב ברצינות על זכייה באחר משלושת המקומות הריאליים בתחרות, המקנים נקודות לאליפות. אמביציות אלו יוצרות בעייה, כי על הנהג השאפתן לבצע שיפורים רבים במנוע ובשילדה. השיפורים נחתמים בקו־גבול אחד: מיטאבים כספיים.

טכנולוגיה אירופית

רוב המכוניות הזוכות במירוץ אשקלון מצויידות במערכות משוכללות, פרי טכנולוגיה אירופית מתקדמת, שלמדה ברבות השנים כיצד לבנות כהלכה מכוניות „ראלי". במנועים שלהן הוחלף כל פריט. השימוש בחלקים סידרתיים אסור. הבוכנות קלות, גבוהות ושמנות את יחס הדחיסה במנוע. גלי הזיזים מיוחדים ומערכות של מאיידים נוספים – משנות את טבעו של המנוע, שכוחותיו החדשים עוברים לתיבת הילוכים מיוחדת, בעלת דיפרנציאל נעול שמפקח על פעולת הגלגלים.

מכאן המסקנה: במירוצי אשקלון משתתפות כיום מכוניות ששופרו עד קצה גבול השיפור והיכולת האפשרית, לצד מכוניות כמעט סטנדרטיות, שהוכנו במיטב האמצעים הכספיים של בעליהן.

הגיע הזמן לקבוע בדייקנות מהו גבול השיפורים – ואולי זה הזמן לחלק את המכוניות שמתחרות במירוצים לשתי ליגות – א' וב'. בינתיים אנו היחידים בעולם שמאפשרים הזנקת מכוניות בעלות הנעה כפולה בראלי קרוס, לצד מכוניות בעלות הנעה קונבנציונאלית.

למועדון המוטורי הישראלי יש על מה לחשוב לקראת העונה הבאה. ■

רוני ספרדמן בגולף G.T.I סטנדרטית לחלוטין

כנס הרוכבים

אלי אלבג

„שגעון הבי.אמ.אכס." מתפשט. עובדה: לפני זמן מה הצלחנו לארגן ב„ספורטק" התל־אביבי, כנס של חבורות רוכבי הבי.אמ.אכס. לקריאה – שנעשתה בסידרה של טלפונים בין חברים – באו רוכבים מבת־ים, חולון, רמת־גן, ירושלים, כפר־סבא, הרצליה, ורמת השרון. ניכר כי יש היענות – אבל גם הוכח שלא כולם באו. יש כנראה בארץ עוד רוכבי בי.אמ.אכס. וזו ההזדמנות לדווח להם שעתה מתארגנת אגודה כדי לפעול בצורה מסודרת.

באי הכנס הראשון של חבורות הבי.אמ.אכס. לא כולם באו: רק הרציניים ביותר...

הכוונה לקיים אירועים קבועים, אולי מדי חודש – ובעיקר להפגין את יכולתנו לציבור רחב ככל האפשר של בני נוער שמתעניינים בנושא. גילינו כי יש סקרנות לכך. במידה לא מבוטלת תודות למדור זה.

הכוונה גם לארגן תוכנית מקצועית לקידום הענף, לדאוג לסלילת מסלול רכיבה הולם, בטיחותי, לרכוש בצורה מאורגנת ספרות מקצועית ולפעול להענקת בטחון והגנה הולמת לרוכבים, בסוג זה של ספורט האופניים, שלכל הדעות יש בו העוה לא מעטה.

„אגודת הדוושנים" הביעה נכונות לסייע לנו בארגון התחרויות והמיפגשים הבאים. עו"ד ידין מכנס, מראשי „הדוושנים" הביע נכונות ללמוד את נושא ה„בי.אמ.אכס." בכנס, אליו הופיע, שוחחנו עמו על הבעיות הנוגעות לעיסוקנו. הוא נטל את כתובות המתכנסים והבטיח לסייע לנו מבחינה ארגונית.

זו איפוא ההזדמנות לקרוא לכל אלו שלא הגיעו לכנס ומעוניינים בנושא. מי שרוצה להשתתף בתחרויות פעלולים ומסלול – מוזמן להתקשר עם משפחת פרנקפורט בהדר־יוסף בת"א (טלפון: 03-492409). אין הגבלה בגיל. בנות יתקבלו בברכה. ■

אופניים

הישיבה הנכונה

יעקב לנדאו*

בחירת גודל המסגרת וכיוון האופניים, בהתאם לגוף הרוכב, מטרתם להקנות לרוכב ישיבה נכונה, שתאפשר לו לנצל בצורה מירבית את כוח הרגליים, מבלי לוותר על הנוחיות, כדי שיוכל להתמיד ברכיבה זמן רב ככל האפשר.

באופניים עם כידון ישר, המיועדים לישיבה זקופה, מיקום הידיים על הכידון הוא קבוע ולרוכב ניתנת אפשרות רק לתנוחה אחת קבועה. בגלל המצב הזקוף של הגב, מתרכז למעשה כל משקל הרוכב על האוכף. לכן, בדרך כלל, האוכף באופניים מסוג זה יהיה רחב יותר ומצוייד בקפיצים כדי למנוע לחץ מוגבר וכאבים בישבן.

באופני ספורט ומירוץ, גב הרוכב נטוי בזוית קדימה וחלק ממשקל גופו נתמך בידי הזרועות והידיים המשמשות כקפיצים ובולמי זעזועים, גם יחד. האוכף באופניים אלו הוא יותר קשה, בלי קפיצים וצר יותר כדי שלא להפריע לעבודת הרגליים. יתרונות נוספים לישיבה הנטויה קדימה הם: התנגדות אויר קטנה יותר (מאמץ קטן יותר במהירות נתונה או מהירות גבוהה יותר במאמץ נתון) וכמו כן האפשרות להשתמש בשרירים הגדולים והחזקים שבאחוריים, להפעלה יעילה יותר של הרגליים.

מצב הידיים

הכידון שבאופני ספורט ומירוץ, מאפשר שלושה מצבים בסיסיים לידיים.

שינוי מצב הידיים תוך כדי רכיבה, מקל על הלחץ בידיים ומונע תחושת תרדמה וכאבים בזרועות ובכתפיים. מצב הידיים הנוח ביותר הוא על בסיסי ידיות המעצורים, כשחלק מהאצבעות לופתות את הבסיסים (והמרופדים כדרך כלל) וחלקן על ידיות המעצורים או קרוב אליהן. מצב זה נותן זוית נכונה לגב, ראות טובה קדימה, בלי לאמץ את הצוואר, כשחלק הגוף העליון נינוח או מעוגן היטב בכידון, כדי לאפשר לחיצה חזקה יותר על הדוושות.

הזרועות מקבילות ומאפשרות שליטה מירבית באופניים, המרפקים כפופים במקצת והאצבעות על המעצורים מאפשרות עצירה או האטה מיידית ללא הפסד זמן. מפעם בפעם, כשהעייפות גוברת, רצוי לשנות תנוחה למספר דקות. במקרה כזה אפשר לעבור למצב הידיים הגבוה, כשכפות הידיים מחזיקות בכידון בחלקו המרכזי, קרוב למוט הכידון.

ישיבה זאת שהיא זקופה יותר, יוצרת התנגדות אויר גדולה יותר, מיקום הידיים מגביל את השליטה בכידון וכמו כן הן רחוקות מהמעצורים. אמנם, רוב האופניים הפחות „מקצועיים" מצויידים בידיות עזר למעצורים, אך אלו לא מסוגלות להפעיל כוח עצירה רב ובדרך־כלל נתקעות בכידון לפני שהמעצורים מסוגלים למלא את תפקידם כהלכה.

לכן, רצוי להשתמש במצב הגבוה, רק כתחליף זמני ורק כשהכביש פנוי ללא הפתעות.

מצב הידיים התחתון – כשכפות הידיים מחזיקות בחלק הנמוך ביותר של הכידון, קרוב לקצוות – מקנה לרוכב את התנוחה היעילה ביותר מבחינה אוירודינאמית. כלומר: מינימום של התנגדות־אויר. הרוכב שפוף קדימה ויוצר צללית נמוכה. מצב זה שמור למהירויות גבוהות היוצרות התנגדות אויר גבוהה, או לחילופין בזמן רכיבה מול רוח חזקה הגורמת לאותה תופעה בדיוק.

למצב זה חסרונות רבים: יש להרים את הראש גבוה, כדי להסתכל קדימה – דבר הגורם למתח וכאבים בצוואר, הקיפול באיזור הבטן מקשה על הנשימה והעברת משקל נוסף קדימה מכביד על הזרועות והידיים. זהו מצב לא נוח וקשה להתמיד בו זמן רב, אלא אם כן אתה בכושר טוב והתרגלת לכך בהדרגה.

מצב הרגליים והתפסים

תנוחת הרגליים הוא נושא חשוב לא פחות. אם כוונת את גובה האוכף לפי אורך הרגל ואם מיקום כפות הרגליים על הדוושת הוא נכון, הרי שתוכל להפעיל את הדוושות בצורה היעילה ביותר.

אני רואה רבים מהרוכבים כשהדוושה נמצאת מתחת למרכז כף הרגל, או אפילו מתחת לעקב. זה מצב שאינו מאפשר עבודת רגליים נכונה וגורם לכאבים במקומות הרגישים בכפות הרגליים.

המיקום הנכון הוא כאשר ציר הדוושה נמצא בדיוק מתחת לחלק הרחב ביותר של כף הרגל (כשליש מאורך הנעל מהקצה הקדמי) וכשהנעל מכוונת קדימה או קצת פנימה.

תפסים אלו, המצויידים ברצועות עור מאפשרים להדק את הנעל או הדוושה. הם מותקנים על דוושות האופניים היותר טובים ופשוט אי אפשר לרכוב היטב בלעדיהם. כדאי להוסיפם לכל אופניים. שים לב שקיימים שלושה גדלים, בהתאם לגודל הנעל.

התפס ממקם את הנעל במקום הנכון על הדוושה ומונע החלקה קדימה וחשוב מכל – לאחר הידוק הרצועה מאפשר הפעלת כוח על הדוושה בכיוון תשעה, כלומר לא רק בלחיצה כלפי מטה אלא גם קדימה, למעלה ואף אחורה.

אין סיבה לחשוש משימוש בתפסים ולאחר אימון קצר תוכל אף להפוך את הדוושה בעזרת חרטום הנעל ולהחליק אותה למקום בלי להוריד את עיניך מהכביש. לאחר שתתרגל – לא תוכל בלעדיהם.

נעליים המיועדות לרכיבת מירוצים מצויידות בחיזוקי פלדה בתוך הסוליות ובבליטות מיוחדות שננעלות על הדוושות ומאפשרות הפעלת כוח אחורה. קשה לשלוף נעל כזאת מהדוושה בלי לשחרר את הרצועה, אך חסרון זה אינו קיים בנעלי התעמלות או בנעלי רכיבה לטיולים.

תפסי הרגליים מוסיפים כעשרים אחוז יעילות לעבודת הרגליים ומאפשרים רכיבה תוך כדי עמידה בעליות קשות או בזינוקים פתאומיים.

ומה בקשר לעצירה?

אם כוונת את גובה האוכף נכון – כאשר תעצור ותנסה להמשיך לשבת על האוכף, תחכה לך הפתעה לא כל כך נעימה: אתה תיפול הצידה, אלא אם אתה/את רקדנית באלט ואז אולי תצליח להגיע לריצפה בקצות אצבעות רגל אחת.

חשוב לזכור: כל הכיוונים שעשית נועדו לרכיבה יעילה ולא לעמידה. באותה שניה שלפני העצירה תחליק קדימה מהאוכף, שלוף רגל אחת אחורה מהדוושה ועצור כשאותה רגל עומדת על הקרקע והאחרת נשארת על הדוושה, כשהיא במצב התחתון. כשתרצה להמשיך ברכיבה, החזק בלמים, הבא את הרגל שעל הדוושה למצב קדמי, שחרר בלמים ובו־זמנית עלה על הדוושה. האופניים יזנקו קדימה ותוך כדי התרוממות – שב על האוכף, החלק את כף הרגל החופשית אל תוך התפס והדוושה ושוב אתה על הסוס.

* יעקב לנדאו הוא המדריך הטכני של „הדוושנים" – אגודת רוכבי אופניים בשיתוף עיריית ת"א, בית פרנקפורט, הדר יוסף ת"א. ■

לוח מעריב – מציג שיטה חסרת תקדים:

במחיר של מודעה אחת

פרסם – עד שתמכור!

אנחנו נפרסם עד שתמצא את הקונה הנכון – במחיר הנכון!

לך על בטוח!
בלוח מעריב – המודעה שלך תשוב ותתפרסם לבקשתך, ללא תשלום נוסף.
אפילו חודש ימים, עד שתהיה בטוח שמצאת את הקונה המתאים.
כשאתה מפרסם בלוח מעריב – אתה יודע בבטחון
שתמכור לא רק מהר, אלא ובעיקר – טוב!

לך על בטוח! לוח מעריב – חידוש מהפכני במודעות לוח!

למסירת מודעות – התקשר לכל סוכנויות הפרסום
או חייג ישירות ללוח מעריב טל. 03-251333

לך על בטוח. פרסם בלוח מעריב.

לוח מעריב

בשיתוף עם THE JERUSALEM POST

לך על בטוח!

לקוראי מעריב

מדריך קניות עם הטבות בלעדיות לאוהדי הספורט בחנות גרין קארד

הגרלה חודשית לחברי המועדון

BROWNING SURF POINT

★ אשראי עד 60 יום ★
פתוח מ-9.00 עד 9.30 — כל השבוע ובשבת
(מצאת השבת עד 22.30)

מכרות המלך שלמה — King Solomon's Mines
משאלת מוות 3 — Death Wish 3
מפיצים: יונייטד קינג וידאו

מגן וספורט בע"מ
שד' ההסתדרות 34, חיפה
יבואני adidas בישראל

סמקו בע"מ

פרס לשחקן המצטיין:
כדור הזהב: מארדונה (ארגנטינה)
כדור הכסף: שומכר (גרמניה המע)
כדור הארד: אלקיאר-לרסן (דנמרק)

נעל הזהב: לינקר (אנגליה) 6 שע.
נעל הכסף: קרקרה (ברזיל) 5 שע.
נעל הארד: בוטרגניו (ספרד) 5 שע.

Fischer Superior Tennis

בריכת גלית — Galit

מרכז האופניים-ציון
★ מכירה ★ תיקון ★ חלקים
ירושלים — יפו 50
(חניון העמודים)
טלפון: 02-228672

BMX

ג'ינס ליוויס תוצרת חוץ וביגוד גזעי אחר
בספורט רחביה
קק"ל 29 – ירושלים, טל: 02-660319

בריכת בית זית נפתחה.
למנויים ורוכשי כרטיסיות
אפשרות לרחצה נפרדת גברים ונשים
פרטים — טל. 02-521709

ספורט קוקי

ב"מז תלפיות

אינטרנציונל ספורט
כאן זכו בכרטיס טיסה לגביע העולמי
מרכז כלל 240 ד-ם טל. 02-227998

ספורט הבירה
המלך ג'ורג' 4, ירושלים
טלפון: 02-228401

כל-בו חשמל ותקשורת

סודרי ודבי בעמ.

מצא לילדך שעשוע בחנות
יבואנים וסיטונאים
סברס
רח' דונאס 6 (פינת יפו 38) טל': 02-234331-2, 232876

"מועדון חובבי הספורט לקוראי מעריב" דיזנגוף סנטר 6072 תל אביב (64321) מח' מודעות של המועדון 03-282781—203395 שבוע 13 3.6.86